

મહાલક્ષ્મીજાપ્યાન

શ્રીમન્મહા કવિ
પ્રેમાનંદભટ્ટનું રચેલું.
તેનો સારોદ્ધાર કરાવી.
ચણેદરાના બુદ્ધસ્તેલર રણ-
છોડવાલ મોતીરામે
૧૦૪૩ છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યું.

જમદાવાદ મધ્યે.

મામાની કવેલી મધ્યે જમદ. પાદ્યુ
નાઈટેડ પ્રિન્તીંગ જનેલનરલ
જેલન્સી કંપની (સિમિલે)
ના પ્રેસમાં રણછોડ સાલ
ગંગારામે છાપ્યું.

સંવત ૧૯૪૦ સને ૧૯૯૩

ફિમલ-૧૦-૯-૦

ખાપુરન્ટલ સને ૧૯૬૭ ના ૨૫મા

આફર મુલખરજીજીસાલ
પ્યું છે.

સૂચના.

પ્રેમાનંદ સરખા સમર્થ ને પ્રેખ્યાત કવિશિરના કાવ્યને પ્ર-
સ્તાવનાની જરૂર નથી, પણ સદ્ગૃહસ્થોને સૂચયવાનું જે-
ટલું જ છે, આ મૃદાલરીઠા જાણ્યાન; જે મારકંડ પૂરાણમાંનો
કથા ત્વાગ છે. જેનો સારારીઠા જેવો છે કે પાંડવો જે કૌરવકુળ
નિકંઘન કર્યું. ત્યાર બાદ યુધિષ્ઠિરે મહાજેદ જિત્વન્ન થયો તેવે સમેયુ
ધિષ્ઠરની સત્તામાં નારદમુનિ આવ્યા, ને સત્તા શ્રવ્યભેદ પુછ્યું કે તમે
જે દુશ્મનોનો લય ટાળ્યોને કયે રામાટે જિદારી છો. ત્યારે યુધિષ્ઠિરે
કહ્યું કે મુનિમહારાજ મેં આ પાપી પેટ માટે મારાકુળને નિકંઘન કર્યું,
ને ફરી કોઈ ક્યદામાં પણ ભેયું નહીં. માટે હે મુની મહારાજ કોઈ
જાણીને તસ્મ પયું, ને ફરીને જીવ્યું ફરો? મુનીજે કહ્યું કે હા મૃદા-
લરીઠા નામે જે ફરતી મૃત્યુ પામી તેને તસ્મ ફરી ને તે ફરીને જીવે
છે. યુધિષ્ઠિરે કહ્યું કે, મુની મહારાજ મને કૃપા ફરી તે કથા કહી સંભ-
ળાવો, કે મારા જીવને સંતોષ પાવ. તે જીપરથી રૂષીયે યુધિષ્ઠરને
આ કથા કહી સંભળાવી છે.

આ કથા ઘણી રસાળંકાર છે. ને જેની પ્રત જ્ઞાતદીન સુધી
છપાયેલી નેવામાં જાયેલી નહા. તેથી ઘણા લોકોના આગ્રહ જી-
પરથી જેની જાણેલી પ્રત ચડોદરાના. ઇન્દર. ફાલીદાસ બેચરદાસ
પાસેથી લાધી તેને સુધ્ધ કરાવી તેના જીપરથી આ બાહાર પાડી છે.
માટે તે લખેલી પ્રત આપનારનો જ્ઞાતાર માનવા આભયો જે સૂક્તો નથી.

તા. ૧૫ માહે ડીસેમ્બર
સને ૧૮૮૩

જુકસેવર. ઇન્દરણી ઓડલાલ મોલીરામ

(સહી.)

પ્રેસિદ્ધ કર્તા.

આ પુસ્તક સંબંધી સર્વે અધીકાર પ્રેસિદ્ધ કર્તા જે પોતાને સ્વાધીન
રાખ્યા છે.

બ્રહ્મજાળ.

નીચેનાં પુસ્તકો મારે ત્યાંથી મળશે.

સુધન્વા જ્ઞાપ્યાત. મહાનન્કિપ્રેમાનંદકૃત. રૂ. - ૬-૦

બ્રહ્મજાળ જ્ઞાપ્યાત. ખંખાતવારીતેવારીકૃત. રૂ. ૧-૮-૦

અભિમન્યુ જ્ઞાપ્યાત. પ્રેમાનંદકૃત. રૂ. ૧-૮-૦

અભિમન્યુ જ્ઞાને પાર્યતિભુનો સંવાદ. રૂ. - ૧-૦

સુધન્વા સ્ત્રીપીલાસ મનહર ગારબાળી જ્ઞાપ્યાતિબીજી. રૂ. - ૮-૦

જોષાદરણ પ્રેમાનંદકૃતગીપરથી દયારામભાઈએ સુધાશે. રૂ. ૧-૮-૦

પંદ્રહાસ જ્ઞાપ્યાત. (હરેપછી.) રૂ.

વડોદરાચર્ચન સાથે પ્રસ્તાવિક પ્રસંગ. રૂ. - ૪-૦

ગાયકવાડી રાજ્યનો ઇતિહાસ. રૂ. - ૪-૦

ગાયકવાડ ઇલાકાની ભૂગોળ. રૂ. - ૧-૬

અંધેરી નગરીનો ગર્વચક્ષેન (હરગોવિન્દરાયકૃત.) રૂ. ૧-૪-૦

મૃદાલરા જ્ઞાપ્યાત. (પ્રેમાનંદકૃત.) રૂ. - ૮-૦

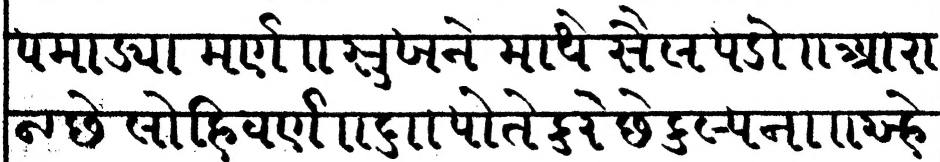
નરસિંહ મેફતાના પિતાનું શ્રાદ્ધ. (તેવારીકૃત.) રૂ.

તેવારીકૃત કૃત કાવ્ય. (હરેપછી.)

જ્ઞાપિયાય કાપરાઓ તથા વારતાઓ તથા શાળોપચોળી
તથા નાટકો વીગેરે હરેક બ્રહ્મજાળ પુસ્તકો મારે ત્યાંથી મળશે.

સુધન્વા રાજપુરાનવાળી જુદાંદર રજાઓના સોનીરામ
સાહેબની દુવેલીનીચે. } સહી.

વેગ્યાવ્યાનારદ મુન્યા પાંડવ અલ્પ ભેગ્યા વળિ
 ભેતે ॥ સત્તા દિઠી છે સૂન્યા ॥ ૭ ॥ મહીપતી મળ
 વાધર્યા ॥ મળી દિધું મુનીને માન ॥ દિવ્યાસને
 ખેસાડિ ભૂપે ॥ પૂન્યા શ્રી ભગવાન ॥ તાવિસ્મ
 ય થઈને દેવ રૂપી એમ ॥ પાંડવ પ્રત્યે પૂછે ॥ સૂત
 ર કો ભાસતા નથી એ ॥ કારણ કહોની શું છે ॥ ૮ ॥
 ॥ શાખારી ત્રુકેરી રાજી ॥ રહ્યા નકો અહાં રાયા ॥
 પહાંયે પાંડવ ક્ષેમ કુશળે ॥ શ્રી હરી ભેદને સ્ફાયા ॥
 જગાનીરી કટક પૃથ્વિયે પહ્યું ॥ દિહું સ્વર્ગનું સુઃખ
 ॥ તે તમ મનરાયી બુવો એ ॥ કોણ પ્રગટ્યું દુઃખ
 ॥ ધર્મ કહેરે શામળ ॥ મ્હેં માર્યા સદ્ ભક્ત ॥ ૯ ॥
 રિ મ્હેં દીધું નહિં એ ॥ એકો વાર સ્વપન્ના ॥ ૧૦ ॥ પિ
 ત્રાઈ ભાઈ પિતા મહુ શુરુ ॥ તે રૂપ માઝ્યા મ
 ણી ॥ અભિમન્યુ સરખો પુત્ર પડિયો ॥ સગો જાં
 ધવ ફણી ॥ ૧૩ ॥ ગહનગત સંસાર નિ જો છે ॥ મા
 યાનું આવણી ॥ કહો નારદ ॥ એ શું ફરી ॥ કો
 ણ પામે છે મણી ॥ ૧૪ ॥ મણી પામ્યાને દેહ ન દિ
 ધું ॥ ફરિ ભુવે છે જીભ વારા યમ લોક યિ પાછું
 ફર્યું હોય ॥ તે કહો બ્રહ્મા કુમાર ॥ ૧૫ ॥ દેવ રુષિ એ
 મ ખોલિયા ॥ સૂણો યુધિષ્ઠર રાભક્ત ॥ મૃદાલ

શામરિને બિવીછે ॥ તેફનું કું આપ્જ્યાન ॥ ૧૬
 ॥ કથા જોઈ ઈતિહાસની ॥ મહા માર્કન્ડ પૂરાણ ॥
 ધર્મ કહેરે સ્વામિભુતે ॥ કહોની યથાર્થ વાણ ॥ ૧૭
 ॥ ॥ વળણ ॥ ॥ કહિયે વેણાપાણ મુન
 ને ॥ પ્રેમધરિ ઈતિહાસરે ॥ પુનરપિ ભુવી પ્રેમદા
 ॥ તે કવણ કારણ હાસરે ॥ ૧૮ ॥ ॥ કડવું ॥ ૨૦
 ॥ ॥ રાગ આરે ॥ વરી ॥ ॥ નારદ ભુઝ
 મ ઓચરે રે ॥ સાંતળણ પાંડુ કુમાર ॥ રૂરી માર્કન્ડ
 તપ કરતા કું ॥ નનવિ તર મોભર ॥ ૧ ॥ મઘવા
 ને મનચિંતા બિપની ॥ રખે લેતો ઈદ્રાસન્ના ॥
 મેનકા છળવા મોકલી ॥ ભેમ તપ થાયે નિર્ધન
 ॥ ૨ ॥ સાંચરી સાંતરી થૈને ॥ સભુ શુભરંગાર
 ॥ મુની મુખ આગળ આવિને ॥ કરતી હવી થૈ
 કાર ॥ ૩ ॥ કોકિલા કું કરિને ॥ ગાતિ સંગિત ગી
 ત ॥ પંચ જાણ માર્યો મકર દ્વન્ના ॥ તે ચિન્મયો
 અતિત ॥ ૪ ॥ અનંગ થકો આકૂળ વ્યાકૂળ ॥ તવ
 થયો તપનો ભંગ ॥ બિડિ ચાલ્યો અજળા પુરે ॥
 દેખી સરિર સુરંગ ॥ પા બિડિ મેનકા અંતરિક્ષ
 મારગે ॥ રૂરીનું હવું ક્ષેપલ મન્ત્ર ॥ કામ પૂરણ
 કાંઈ ન સૂઝે ॥ પછે દોડતા તે વન્ના ॥ ૫ ॥ બિર્ય

પડિયું તદ ઊપર ન્હાં ૧૧ રૂશિ ગયા ગંગાતીરા ૧૧
 એક ઘટિકાએ ઝરુદ્ધિ દળિ ૧૧ વળિ મુદ્ધ થયું ૧૧
 રારિ ૧૧ જાઝ્ઝેવે એક ત્હાં જગલી આવી ૧૧ મ
 ઝનૂં ધારિ લોનન્ના ૧૧ તર્તુ પિર્યઝતિ ઊલ્લવળ
 દિહૂં ૧૧ કીધું તે પ્રાસન્ના ૧૧ લાગર્ન રહ્યો તે પક્ષિણી
 ને ૧૧ પ્રસવ્યા સન્ત કુમાર ૧૧ પાંજો પરમ મનોહર
 રતન ૧૧ પણ પુરૂષ તણો આકાર ૧૧ જા જગલી મ
 ન આનંદ પામી ૧૧ પ્રેમ ધરીને પાળે ૧૧ ઊઠીને નયને
 સવા લાગ્યા તવા ૧૧ તાર ન ઝીલ્યો મળે ૧૧ જા
 ત્ત્વ ફરે પોતાની મેળે ૧૧ વેંચી આપતી માતા ૧૧
 તેવે તપશ ૧૧ ફરતો ને કહું ૧૧ આવ્યો તેં નો તાતા ૧૧
 જા ૧૧ તાપસને આવતો દેખી ૧૧ ગયાં તેહની પાસે ૧૧
 પુન્ન કિધી પક્ષિયે મુનિની ૧૧ તથા ફરજ્યા અતિ ઊ
 લ્લાસે ૧૧ જા ૧૧ માંકેડ મન વિમાસતા ૧૧ તૂત ત્તવિ
 ધ્યવર્તમાના ૧૧ પક્ષિણી થી પ્રસવ પામ્યા પણ ૧૧
 મ્હારાં એ સંતાના ૧૧ ૧૩ ૧૧ સગાઈ નણાવી સૂ
 તને ૧૧ વળિ ને દિ મનવ્યો ઊને સરા આસને તે
 ડ્યા પોતાને પછિ ૧૧ આપિયો ઊપદેશ ૧૧ ૧૪ ૧૧ નિ
 ગમશાસ્ત્ર ત્તણાવિયાં ૧૧ ઝને આપ્યું આતમ
 જ્ઞાના સંસારનું સુખ તે દુઃખ ફરિને ૧૧ ઓળખા

વ્યાલગવાના ૧૫૫ ૧૧વળણા ૧૧
 ઓળખાવ્યાશ્રીલગવાનને ૧૧બ્રહ્મસ્તાની સત
 કર્યા ૧૧પછી પુત્રને નિલ જ્ઞાન આપી ૧૧પિતા અદરા
 ત્હાંથી થયા ૧૧૧૬ ૧૧કુડવું ૧૧૩ ૧૧ ૧૧રા-
 ગકેદારો ૧૧ ૧૧નારદનુ ઓમ ઓથરેરે ૧૧ધ
 મ સુત અવળે ધરે ૧૧૨૫ કરે સહુ રીવત વિખે ૧૧ખા
 ઈકંદ મૂળ વિદ્યા રિખે ૧૧૧૧ ઓકરે ગુલનડ નામે મુની
 લગવાના ૧૧તે ઈચ્છે આતમ જ્ઞાના ૧૧તે સ્થાન કુખા
 થી કરે ગુલન મુખે ૧૧કહો પક્ષી બેઠા તમો સુખે ૧૧૧૧.
 ૧૧ ૧૧ઢાળા ૧૧ ૧૧રેલનડ મુખે જોલિયો
 ૧૧પક્ષિને કરી પર્ણામા ગૂરુ થૈ મુને જ્ઞાન આપો ૧૧ફો
 યાજો શ્રીધામ ૧૧૩ ૧૧તવ પક્ષિયે રિશ્ય કરી રાખ્યો ૧૧
 આપ્યો બ્રહ્મ ઊપદેશ ૧૧મોહ લનથી મુને મુકાવ્યો ૧૧
 કહિ ટાળ્યો કર્મ કળેર ૧૧૧૧ સત્ત ગુરુ કરે સાંલળરે
 લનડ ૧૧હરિલક્ષ્મિથી મુક્તી મળે ૧૧ઓવું લનણી
 લને લાવે ૧૧આધાગમન દેરોટળે ૧૧૫ ૧૧શિષ્ય
 કરે સાંલળિયે સ્વામિ ૧૧કોણ મૃત્યુ થઈ બુધું ૧૧
 લસ્મ થઈ યમ લોકથી મૂનિ ૧૧કહોની કોણ પાછું
 કુચું ૧૧૬ ૧૧ગૂરુ કરે ઈતિહાસ છે એકાતેહ કહું પિ-
 સ્તારી ૧૧પૂર્વે મૃત્યુ થઈ નિવીછે ૧૧મૃદાલ્પરાં એક

નારી૥૥ગાગાલ્લવનામે રૂશેશ્વર મ્હોટો૥૥તેણે
 આરંભ્યોયજ્ઞ૥૥ગંગાતટ તપે કિધોખાહૂ૥૥પધ-
 રાવ્યા મુની સુજ્ઞ૥૥દાઞ્જ્ઞચારી ગૃહસ્થવાન
 પ્રહસ્ત૥૥શ્રિપાત સંન્યારી૥૥સપ્તઋષીઆદે
 સહૂઆવ્યા૥૥મુની સહસ્ત્ર અઠ્યારી૥૥હાવેદિ
 યાનિ વરૂંણિ કીધી૥૥કુજરા કીધાસ્થાપન્નાહુત
 દ્રવ્ય હોમે નિવેદી માંહે૥૥ધુમે છાયો ગગન્ના
 જ્ઞાહુકેતુદાનવન્ના કુંવર૥૥મહા માયાવેપાપી૥૥
 પાતાલકેતુને તાલકેત્૥૥તેણે પ્રબ્ધ સર્વ સંતાપી
 ૥૥૧૧૥૥તે પાંચમે પાતાળ વસિયા૥૥નાદ સાદ નન્ન
 ણી૥૥તે ઘેર વેણાધિસ ગયા૥૥મહા હર્ષ મનમાં
 આણી૥૥૧૨૥૥આરોપી પુષ્પની માળ કુંડે૥૥પુન્યા
 પછે મુનીરાય૥૥દૈતકહેલ્લે સ્વામી આવ્યા૥૥
 પણકોણે કિધી પુન્નયા૥૥૧૩૥૥નારદ કહે તમોટળ્યા
 આને૥૥છે ગાલ્લવને ઘેર જ્ઞગાદેવે માંહો માંહે
 વહિને૥૥કહાડ્યો તમારો ભાગ૥૥૧૪૥૥શક્તિ
 હોયતો જઈ જૂવો૥૥૫૩૦૥૥યજ્ઞમાં ચૂટી૥૥સામ-
 ગ્રી અનંત છે ત્હાં૥૥તે લે આવો લૂટી૥૥૧૫૥૥
 વળણા ૥૥ ૥૥જૂંદિ લોહો કહિ વળ્યા નારદાઅ
 સુર સામગ્રી કુરે૥૥ભટ પ્રેમાનંદ શ્રેમ કહે૥૥૫૬૥૥શું

[illegible]

યજ્ઞ સામગ્રી નહાંના વિધની ॥ તે સહુ લીધું લુંટીરે
 ॥ ઘાન્તવા ॥ પાકી શાકનાં પાત્ર ન મ્હોટાં ॥ માંદે લ
 ચીં સહુ અન્તરે ॥ તે સહુ પાતાળે ને નાખ્યું ॥ લિધું
 દક્ષણાનું ધન્તરે ॥ ઘાન્તવા ॥ દામંડ પઠીરાડીના
 ખ્યો તે પછી ॥ ગયા ઠામ પાતાળે ॥ ગાલ્લવ મન
 અતિ શોકે પામ્યો, ॥ યાત્ર્યું નહિં તે કાળે ॥ ઘાન્ત
 વા ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ તે સમયે સમર
 થકો નહીં ને ॥ અસુર વર્ગીને ફણે ॥ પછે જો સૂષા
 ત ક્ષીએ કર્યું ॥ ત્વટ પ્રેમાનંદ એ લ્હણે ॥ ॥ ॥
 કડવું ॥ ॥ મું ॥ ॥ રાગદેશાખ ॥ ॥ ખ્યાલ
 ॥ સહુ નાસી ગયારે ॥ નેમ તે મજારે વાટા થ
 ઈ ગયા અતિ ગરગજારે ॥ ગાલ્લવ મન માંદે
 ઊગાટા ॥ ॥ સામગ્રી ને માફરીરે ॥ સજી લઈ ગ
 યા પાતાળ ॥ મેદેણું એ મ્હોટું થયું રો ॥ રૂષી નહા
 અંતરિયાળારા ॥ પુસ્તક જાકર મે પડ્યાં રે ॥ કૈં
 ફૂટ્યાં પાણી પાત્રા ॥ ત્વાઈ જો મુલ તૂળ્યા ગયારે
 ॥ મમકાર્યથી મુની માત્રા ॥ ॥ મ્હેં નત્મ શાને ધ
 ચીં રે ॥ ફ્રાં પ્રસવ કિધો માતા ॥ ઊછરી ફૂં ગુણથી
 મળ્યો રે ॥ જાતે શો ઊત પાતા ॥ શાને ને અંતઃપર
 નીપને રે ॥ તે તો મ્હારા કર્મનો વાંકા યજ્ઞ તો જા

રંલિયોરે ॥ કેમ ફરી રાફૂં હૂં રાંડા પાખને તન્નૂં પ્રાણ
 આ માફોરે ॥ અપર નથી કો ઊપાય ॥ કાસ્તે તો દો
 ખે ફર્યાં રે ॥ ગાલ્લવ ગંગા તટ લૈ બન્યા ॥ કાપાવ-
 ક પ્રગલિયોરે ॥ ઊઠી આકારે પ્રમાણે આળા ગા-
 લ્લવે ત્યાં ઊભા રહીરે ॥ લલિયા શ્રી ગોપાળા
 જા સાર કરોની શામળારે ॥ તૂં બિન નથિ બીજને
 કોચા ॥ રૂઢ્યા ફાટતેરે ॥ રૂચિને ત્ર લરીને રોચા ॥ ત
 ॥ પડવા તે તત્પર થયોરે ॥ કાસ્તે ઊપર ધરિયો
 ફાથા ॥ અહેવે આધિયારે ॥ અંતરિક્ષ થી વૈકુંઠના
 થા ॥ આફો ફહાં મરો મહા મુનીરે ॥ એણિ પેર જો
 લ્યા શ્રી ભગવાના ॥ કૃપાળ છો ફે મુનીરે ॥ ફામા
 ગી લ્યો વરદાના ॥ આગાલ્લવ જો લિયારે ॥ સ્વા
 મિ આપો અગણિત ધંના ॥ હૂં તેણે ફરીને પ્રભુરે ॥
 આરંભૂ ફરિ યજ્ઞા ॥ ૧૧ ॥ ન્ન ધન આપિયુંરે ॥ એણિ
 પેર જો લ્યા શ્રી ભુગદીશ ॥ રળિયાત રરી તવ
 ત્હાં થયારે ॥ નામ્યું શ્રી ફરીને રીશ ॥ ૧૨ ॥ પછે
 પૃથ્વી માંહ થીરે ॥ રૂચીને ભણ્યું અગણિત ધન્ન
 ॥ તેથી યજ્ઞ આરંભિયોરે ॥ ફરિ તેડ્યા તે મુનિ
 ન્ના ॥ ૧૩ ॥ દ્રવ્ય ધણું ખરચ્યા થી ફરીરે ॥ ગાલ્લવ મ-
 નવાધ્યાં ગર્વ ॥ વાડવછે અહાં ભેટલારે ॥ તે તો ફું

થકિ ફેડા સર્વ ૥૧૪ ૥ ૥ વળણ ૥ ૥
 હું થકિ જ્યેડા સર્વ થા ૥ વિચાર કરે મન ને દલે ૥
 જ્યેડે પાતાલ કે તૂને તાલ કે તૂ ૥ અંતરિક્ષ થી જા-
 વ્યા તે દલે ૥ ૧૫ ૥ ૥ કડવું ૥ કડું ૥ ૥
 રાગ લીમ પળા સી ૥ ૥ સત ગુરુ જોલ્યા હો
 ૥ વાણિ સુખ દાયલુ ૥ સુંગાને શુભ નડ હો ૥ કડું
 કથાયલુ ૥ કુરિ કરી મંડપની હો ૥ રૂડી રચનાયલુ
 ૥ રૂશિય જ્ઞનો હો ૥ કડું મહિ માયલુ ૥ ૧૬ ૥ ૥
 હાળા ૥ ૥ અંધકાર દિઠો અંતરિક્ષો ૥ અસ્તુ
 જન્યો જાવિયા ૥ ગારી તરુવર માંસ શોણિતા ૥
 માયા ફરિને લાવિયા ૥ રા ફરી ફોરણ કડકડાટા ૥
 રેણું ઊડે ત્યલીત ઘણી ૥ વાપિલી ધિ દસો દિ
 રા ૥ માયા કિધી પોતા તણી ૥ ડાને મતે મ ઊઠી
 ગયા ૥ રૂશી સાથે સૌ ન્હાસી ગયો ૥ દિક્ષા મૂકિ
 ગયો ગાલવા યજ્ઞ વળિ અમથો રહ્યો ૥ શામાળી
 ત્રાગી ધન લાવ્યા ૥ ખાહ્યણ તેડ્યા ત્રિલુ વારરે
 ૥ મુનિ માત્ર સહુ મળિ જોડા ૥ રીધો જેક વિચારે
 ૥ ૧૭ ૥ દિક્ષાત ફે ત્નાઈ રાંતળો ૥ કાંઈ ફરી ત-
 પાસો જાપા ૥ જા વાર જાવે અધર્મિતો ૥ સુખ
 રૂપ દેને રાપા ૥ રૂ વરણે વળતું જોલિયા, જોળે

ઈશ્વર આરાધ્યા સહી ॥ વરદાન છે મહાદેવનું ॥
 તેથી શ્રાપ તો લાગે નહિ ॥ ગા પછે વિદ્યાયે ધન
 ગુપ્ત રાખ્યું ॥ ચાલતો કીધો હોમા ॥ દેવતા અતિ
 ર્ષ પામ્યા ॥ નવ ધૂમ્ર આવ્યો વ્યોમા ॥ ટા પાતા-
 લ કેતુ ને તાલ કેતું, આવ્યા અંધારું કુરી ॥ તલ્ય
 પામ્યા બ્રાહ્મણ નાઠા ॥ યજ્ઞ લંગ હવો કુરી ॥ ૬
 ॥ વણિ સર્વ લૂંટી ગયા પાપી ॥ ગાલ્લવ અતિશે
 ફલ ફલ્યો ॥ એક વાર પાધરું નવ ફૂલ્યું ॥ ત્રણ વાર-
 નો હું આફળ્યો ॥ ૧૧ ॥ દેવને અર્થે યજ્ઞ માંડ્યો ॥
 ન્યમ સ્ત્ર રસંતોધાય ॥ ત્રણ વાર તો રેવણિ થ-
 યો ॥ અમરે ન કિધી સ્ફાયા ॥ ૧૧ ॥ પછે ઉદ્ધ અં-
 નળી કર લિધી ॥ ચઢી કુરીને રીસા ॥ ઝોઘટા
 ણું અમર ગણની ॥ શાપું કોટિ તે ત્રીસા ॥ ૧૨ ॥
 આકારી ભણિ અવિલોકિયું ॥ ક્રોધ કુરી મૂનિ
 નન્ના ॥ દેવતા ઝોને હુઞ પમાડું ॥ ને લઈ ઈંદ્રા
 સન્ના ॥ ૧૩ ॥ અમર ગણ અંતરિક્ષ આવ્યા ॥ ૩
 શિ અમારો શો વાંકા ॥ દૈત દમે તો તેહને શાપો ॥
 અમર રેરું કરે રાંકા ॥ ૧૪ ॥ ગાલ્લવ કહે સૌ સાંભ-
 ણો ॥ કરો યજ્ઞની સ્ફાયા ॥ તંગ થારો તો હું શાપિ
 શા ॥ આવી કરો રક્ષાયા ॥ ૧૫ ॥ સાંભળિને સ્ત્ર

રહ્યા ॥ તે અંતર માંહે થયા દુઃખી ॥ જોડ જન્મ
 આપી પોતાનો ॥ કહ્યું નારદ થાઓ તમો મુખી
 ॥ ૧૬ ॥ કહેવું ઘટે તે કહાવિયું ॥ નારદ સ્વર્ગથી ઉ
 તર્યા ॥ અરે દિક્ષ દુઃખ મૂકો મનનું ॥ વેળા પાણિ
 ઉચર્યા ॥ ૧૭ ॥ જન્મ મોકલ્યો ઈંદ્ર રાયે ॥ લઈ બ્ર
 મ્હો અયોધ્યા માંહે ॥ શત્રૂ નિત મહા પ્રખળ રા
 બ ॥ રાજ કરે છે તાંહે ॥ ૧૮ ॥ તેહને રિતુ દ્વન કું
 ર ખળિયો ॥ પરાક્રમિ બેઢો ઘણો ॥ તેહને તુ
 રિ આ આપને ॥ તવ યજ્ઞ થારો તમ તણો ॥
 ૧૯ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥ પછે જન્મ
 આપી નારદ વળિયા ॥ તમ તણો યજ્ઞ રાખશે
 ॥ ગાલ્લવ અતિ આનંદ પામ્યા ॥ હવે અયોધ્યા
 તેજશે ॥ ૨૦ ॥ ॥ કહ્યું ॥ ॥ ૨૧ ॥ ॥ રાજ
 ગરામથી ॥ ॥ ગાલ્લવ ચાલ્યા અયો
 ધ્યા ગામ ॥ શીંગે ફોંચ્યા રાયને ધામ ॥
 શત્રૂ નિતે દિધું અતિ માન ॥ આસન આપું
 પરમ નિધાન ॥ ૨૨ ॥ ॥ દ્વાળા ॥ ॥ આસ
 ન આપિને પૂજન દિધું ॥ પછે પૂછ્યો સમાચાર
 ॥ કહો સ્વામિ ॥ કેમ પધાર્યા સાથે શો છે તોજા
 ॥ રાજા મૂનિ કહે હો મહિપતી ॥ છે તૂં સાથે કાળા

અશ્વ લઈ હું આવિયો ॥ દેવે મોકલ્યો છે મહારા-
 ના ॥ ૩ ॥ મ્હેં તિલિદા માગિને યજ્ઞ માંડ્યો ॥ મૂંનિ
 તેડ્યા સૌ મંદિર ॥ પાતાળકેતુને તાલકેતુ ॥ રા-
 ક્ષસ બન્યો વીરા ॥ જા માયા કરિ તે આવિયા ॥
 મહારા યજ્ઞનો કિધો લંગા ॥ પછે મુને ગ્રેવી ઈ-
 ગ્છા થઈ કે ॥ દેહ કંડુ આલંગા ॥ પા ગ્રેવે અમરે
 નારદ મોકલ્યા ॥ આપ્યો સાથે અશ્વ ॥ કહાવ્યું
 કે શત્રૂભિતને આપલ્ને ॥ તેથી થારો સર્વ ॥ ૪ ॥
 માટે કહું તમો મહિપતી ॥ ને ॥ રિતુધ્વજ આપકુ
 મારા ॥ આપો તેહને તેડી ભનિ ॥ ૫ ॥ અશ્વે થરો રત્ન
 સ્યારા ॥ ૭ ॥ ક્ષેમકુરાળ કરિ આંણિ આપિરે ॥
 પાછો તાહરે ઘેરા ના ન કહેશે મહિપતી ॥ થાય
 ચાલતી પુન્યની સેરા ॥ ૮ ॥ વચન સૂણી તવ વિપ્ર
 કેરાં ॥ રાનને લાગી આળા ॥ અતિસે મનમાં ॥ જો
 પામ્યો ॥ ગાલ્લવ મળિયો કાળ ॥ લાપછે સૂત
 સ્કામું નિહાળિયું ॥ બોલિ ઊઠ્યા મહારાના ॥ આ
 રિશિ ॥ શું કહે છે તે સુણા ॥ કરિ શકશે કાંઈ કાળા
 ॥ ના રિતુધ્વજ તવ બેઠો થયો ॥ શું બનશે સ્ત્રીના
 મા ॥ ત્વાજ્ય હોય તો આ અંજ મહારા ॥ રીને આવે
 કામા ॥ ૧ ॥ મિંતા ન કરશે તાતળા ॥ મહા પૂર્ણ છે

એ અધ્યયનના અસ્તરને ઊરાડી નાખ્યાં કરાવું
 જતો યજ્ઞના પાથે લાગ્યો માતને પાતવ મસ્તક
 મુખ્યો પાણા મહિપતી ફે છે મુની મ્હારા પ્લેન્ન
 જો છો પ્રાણા ૧૩૧ રસા કરન્ને એ હની છોત
 મો શ્રી રૂરી રાજા વિવાહ કર્મ કીધું નથી જોત
 છે મુને દાઝા ૧૪૧ અનંત માગાં આવિયાં પ
 ન લીધું કન્યા દાતા પુત્ર ફે પરણે પ્રેમદા
 ને ફોય મુલસમાન ૧૫૧ અધેથી તો કો નામણ
 ૧૩૫ કળા ગુણ સંપન્ન તમો શિખામણ અધે
 ચી દેન્ને ને વિવાહનું કરે મન્ન ૧૬૧ વળાવીને
 વળ્યો લૂપતિ નીર તો નેણે ઢાળી ઉત્તારહી
 સો કો ભૂવે રાજ પુત્રને વાળી વાળી ૧૭૧ ગા
 લ્લવ પંથે પરવર્યા ૧૮૧ આગળ રાજકુમાર આ
 શ્રમે બન્યો આવિયા ૧૯૧ અધેથી અસ્વારા ૨૦
 ૧૩૨ ચક્ષુ આરંભિયો ૨૧૧ અધ્યુ અંતઃકર્ણ ૨૨
 રો દિશાએ મોહલ્યાં ૨૩૧ રીયોને નિમંત્રણ ૨૪
 ૨૫૧ આદ્ય સર્વે આવિયા ૨૬૧ રાજ પુત્રે કર્યો ન
 મસ્કાર ૨૭૧ મુનિ મન બહુ આનંદિયા ૨૮૧ વર
 ત્યો નયન્યકાર ૨૯૧ ૩૦૧ વળણ ૩૧
 ૩૨૧ વરત્યો નયન્યકારને ૩૩૧ રીસર્વ સાથે લણે

॥સાદ સાંલજિ ઝાવિયા બે ॥રિતુદ્ધન તેફનેકય
 મહણેરે ॥રણા ॥ફડવુંદમું ॥ ॥રાગ
 રામગ્રીની દેરી ॥ ॥વેદાધ્યયનધ્વનિ મગી
 રીથી ॥રાખ્દ થાય ઝગોરે ॥સ્વાહા રાખ્દે
 ઝાવિયા તે ॥ફર્યું ઝંધાંઘોરે ॥૧ ॥ઝંધકાર
 ઊપન્યો ઝંતરીદો ॥તવ ખળળળ્યા રૂપિ નન્તા ॥
 નેમ ફતા તે ત્યમ ન્હાઠા ॥રક્ષાં રાંધ્યાં ઝન્તા ॥
 રાસાદ ફરી સો જોલાવ્યા ને ॥ફહું પછે રિતુધ્વ
 ન્તા ॥ખિરો માં ઝા રી ઊત્તો થયો ॥ધનુષક
 ર્યું મમ સન્તાડા ગાલ્લવ ફે તમે ફોંચી રાફરો
 ॥મુને થાયછે ઊચાર ॥મિથ્યા રીયોને રીદરા
 ખો ॥સકાળા લાગે વાટાશારાન પુત્ર ફે સ્વા-
 મિજી ॥નેરાસ સઝાવે લક્ષ ॥એકલો હું સોને
 માં ॥ન માગું કોઈનો પક્ષાપાતો એ જેનો રો
 ઝારો ॥ને ઝાપું ગુંદી પાકા ઊરાડું ઝંતરિદો
 માર્ગે ॥ઝવનિ ચડાવું ચાકાડા ઝેવું ફહી ગર-
 નતા કિધી ॥ઝશ્વે થઈ ઝસ્વારા ॥હાથ માં ફેચાં
 પલીધું ॥કિધું મંડળાકાર ॥જા ઝમરે વાલુ મો
 ફલ્યો ॥ઝંગ ઝતિ ઊલ્લખા ॥તે ઊપર ઝાફ
 થયો તવા ॥ઝાવ્યું ઈંદ્રનું જળાદારિતુધ્વન થ

ચો રક્ત વર્ણો ॥ ત્રગુટી ચુદાવી ત્નાજા ॥ જાંણનું
 કીધું છાપેડું ॥ નેં જાંધી ફરતી પાજા ॥ દ્વા ગીરી તડ
 વર માંસ રોણિતા ॥ વરસાવે ફરી માયા ॥ ને ને નાં
 જે આદરી તે ॥ ફેડાં ગડગડિ પાડ્યાં ॥ ૧૧ ॥ ચુદારે
 ગમ ચો કી ફરે ॥ રાય પાડતો ફાંડા ॥ વાળ જાવ્યા પા
 ધાણના ખી ॥ ચુડ્યો જે ફૂનેં થાકા ॥ ૧૨ ॥ આદર આ
 ણી લણે બ્રાહ્મણ ॥ તડકી રહ્યાં છે મન્ના ॥ સલ્યા પ
 ડે રાર બળ જીપરા ॥ તેથિ જીધર કે મુનિ બન્ના ॥ ૧૩ ॥
 સામગ્રી સફુ ફથિ માંદ્યે ॥ મુનિ ફરે ન્હાસા ન્હાસા ॥
 ટો જે ટોળાં રહ્યાં જિત્તાં ॥ મૂકતાં નિસ્વાસ ॥ ૧૪ ॥ પા
 ધાણ પડે મંડપ મધ્યે ॥ ન્હાં ફોય આછાં જાણ ॥ ૧૫ ॥
 દાપાડી જિઠે બ્રાહ્મણ ॥ થેર થેર ધૂને પ્રાણ ॥ ૧૬ ॥ પ
 રવતનો વરસાત વરસે ॥ સર્પડાની ડોટા ॥ થયું
 ગંધાડું ॥ અતિ ઘણું ॥ ન્હાં ધૂમ્ ગોટા ગોટા ॥ ૧૭ ॥
 બ્રાહ્મણ સરવે પજ્યા તૂલા ॥ ફરે માંદ્યે માંદ્ય પુકાર ॥
 ફાંડ સાંલજિ નવ રોકે ॥ ફાંડ નેં પજ્યા ધાકાર ॥ ૧૮ ॥ ફો
 ફે શિક્ષા રાયને ॥ વીર સાંલજ ફફું ॥ જડા ફાંડ રોવા
 ગવે થરી ફાણું ॥ તીર નવ રહેરી ત્રચું ॥ ૧૯ ॥ એકક
 ફે શું રાખરી ॥ રાત રિતૂધ્વળા ॥ છાપરા માંદ્ય છિદ્ર
 દીસે ॥ મ્હારા આંખમાં ॥ પડિ રળા ॥ ૨૦ ॥ પા ધાણને

(२२)

भृहालशाजाप्यान.

प्रहारे जांण लागे नीसरे भोटागडी नवक्र-
शिना माथामां वागे तातव पंपाणि पाडे जकीली
तारापनी रितूध्वन ह मनने नहिंतो देशं शापाज
धर्मि साथे याले नहीने तारां इने दाजे वे तापे तारणा
ता ताव लणा ता ताव यन सां लणि इरी देरां
ता क्रोधे रुज्यो लूपाणरे ता सतगु इ दे रुतल लु रुं
लो ता पछे रुं वरत्युं ते जाणरे ता रणा ता इडवुं
लो ता ताराग सामेरी नी देशी ता तारितु हू
रणा मां गा न्यो रे ता वासवनी पेरे चिरा न्यो रे
ता जाधनुष लठ जाइर स्युं रे ता ते उप रमरे नर
प्युं रे ता रणा ता टाणा ता दे जि उप ते रर
देइ ता पापी मुं जे गड गड्या ता माया वै मंडप जिप
रा जाइरी थी जायी पड्या ता रा शरन्न न सर्व
स्थण डिधी ता इड इड्या मंडप स्थं ल ता दरो धि ता प
छी जावरी ता स्होरा स्होर इरे प्रह्मा ता उ रा लं दुं
वरे क्रोध की धो ता लिधां भोटां जाणा त न्हानो
राक्षस ताल के त्वा ता ते जिपर की धूं संधाणा ता रणा
जसुर जाव्यो राय स्हामों ता रुहा वीने यक्ष ता
स्थण सरिर पोतानुं डिधूं ता हाथ मां लीधूं ब्रह्मा पे
ता जसुरे अंर वर धूं न्ना प्युं ता पछे पाडी यीस

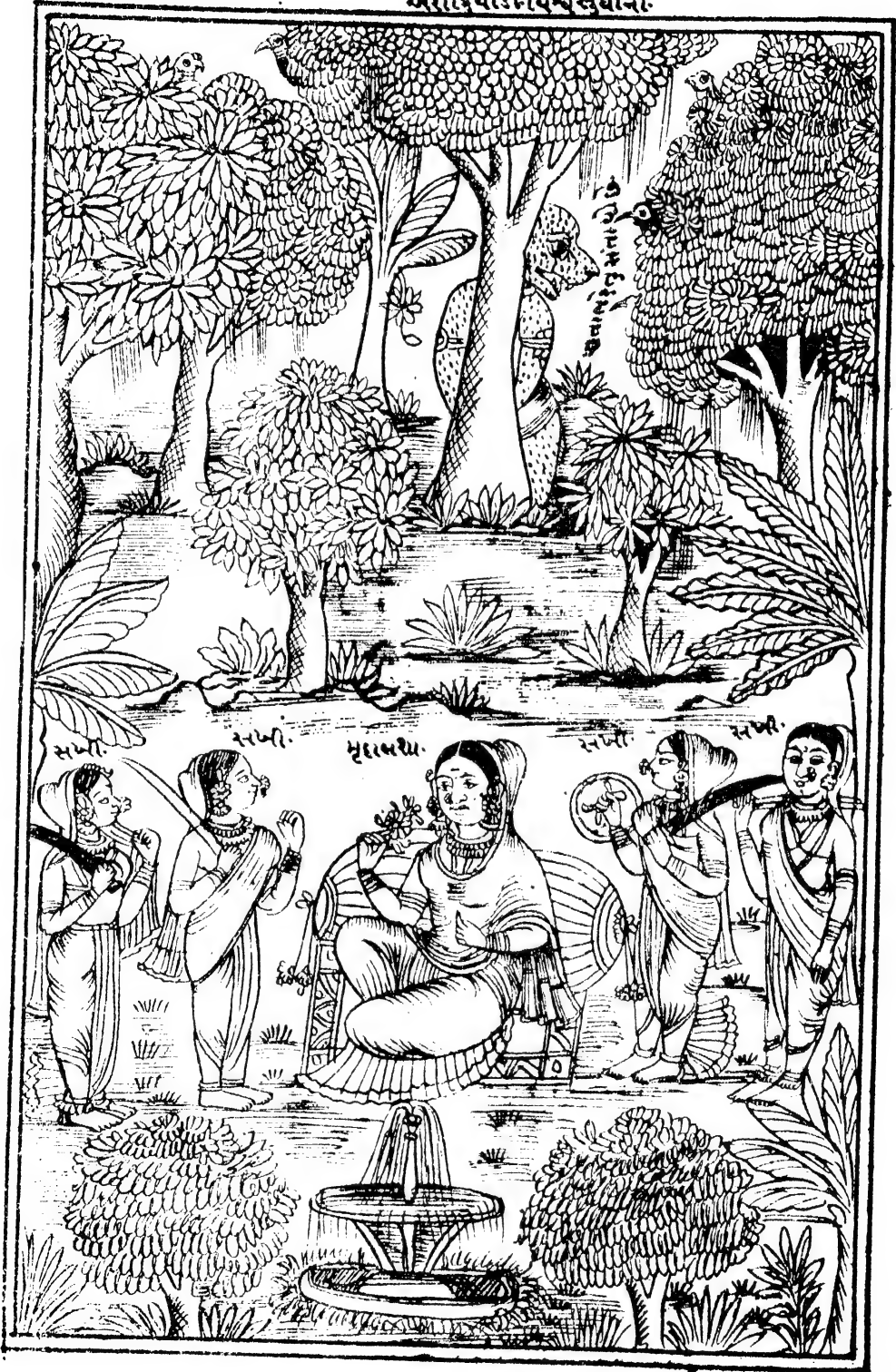
गरीतुहनेतव जाण मारी ॥ डिधाडुटडावीसाडा
 वणि अर्धर्मि विछज्यो ॥ लाव्यो जेक सल्याया
 तिलप्रेमाणो डीधा डुटडा ॥ तव गाव्खव मडलाया
 शाअसुर न्यारे जोसरे ॥ विरजाणवेंधे गात्र
 ॥ होकार इरि इरजे इषी ॥ लावगाडि तुंजी पात्राट
 ॥ श्रीरामजीनी डिपाथडी ॥ डडडाट गगननि मांझे
 ॥ तय मुनियो भरजे त्राटी ॥ न्हासान्हासकरे मांझे
 ॥ मांझे ॥ लायज राणी शुं शके ॥ गाव्खवे जाण्युं
 नुं छैयुं ॥ सामग्री लेवाने जाव्या ॥ इशि डुटे रि
 शने छैयुं ॥ पवारण राब राब राब ॥ शुं रक्षो रू
 ढावी यापा ॥ नेनंन थारो जेक डोडिनुं ॥ तो तुने दे
 शुं रापा ॥ शारीसे रीतुह ॥ रातडो ॥ लगुटी रू
 ढावी लाणा ॥ सतसुख ॥ जाणो मुकियां ॥ पूर्ण
 जाणी डाणा ॥ परा ॥ अर्धयंदू सम मुकियुं ॥ राब
 प्रतापी जाणा ॥ ते तावडे तुनें इद्ये वाग्युं ॥ तत
 क्षण निसर्ग प्राणा ॥ १३ ॥ पज्यो पृथ्वीये प्राणको
 णो ॥ जाणो करी व्याकुण थियो ॥ तव पाताण डेतु विजे
 थडी ॥ ने रणत ॥ न्हासी गयो ॥ १४ ॥ रण भूडी जं
 तरियाण न्हाडो ॥ इरीकरे नयनयकारा ॥ रितुह
 ने तव पूढ वीधी ॥ प्रेरियो तो पार ॥ १५ ॥ भाग

(૨૪)

મૃદાલ્પરાગ્યાન.

જાનતાં જસુરયાડ્યો પામ્યો અંતરધ્યાના રિતુ
હૃદય તમફરી આવ્યો પામ્યા મુનિ ભગવાના પદા
શિશી ફેરે ખિન્નને મારિને શું રિત્ત્વ આવ્યો અહીં
ફુંવર ફેરે ફું ઘણું ધાયો પાપણ નતાં દીઠો મ્હેં નહીં
પડાગાલ્પન વળતું જોલિયા, ત્હારે દિઠાનું રુંકા
માઝા ફાણિયે જે અશ્વત્થારો પોળી ફહારો ઠામ
પાટા ઘોદલોક વિશે જે નવા પાસમર્થ છે તો ખાસ
ફુંવર ફેરે ફું પુઠળ જિત્તો નેડિં કેમ સાવે ખીલવા
રાખના અફેવું ફહીને નળ માંડ્યો જે કથા જેરલે
થી રહી પાતાળ કે તૂં ગયો નહાસી વળતિ શું કર
તો તે સહી રગા ત્રાસ પામ્યો ને સ્વાસ અઢિયો
પાનૈણે નીર નીરધારા પિલાપ કરતો વિરના ફેરે
ફહાં મળશું યુદ્ધ કરનારા રણા ફિમાયજે આવી
અઢ્યો કરતો રૂદ્ધ નોનાદા અફેવે અરોડ વંન
ત્હાં દિહું સાંત્વળ્યો સ્ત્રીનો સાદારણ ॥
વળણ ॥ ॥ સાંત્વળ્યો સાદ સુંદરી ફેરો પથા
યસંગીત ગાનરે ॥ પિલાપ વિસરી વિરનો પાવા
ડી નાણી દિધા કાનરે ॥ રડા ॥ ॥ ફડવું ॥ ૧૦ મું
॥ ॥ રાગ છંદ હરિગિતની ચાલ ॥ ॥ વિ
શ્વાવસુ ગાંધર્વની ફુંવરિ ॥ મૃદાલ્પરાગ્યુત્તમામરે

૥૩૫૫ લલિત વિલક્ષણી ૥ માનુની તેજનું ધામરે ૥
 ૥ આજલખે લિતે સોહેલિ સાથે ૥ ચાલતી ગ્રહિ હા
 ૥ થરે ૥ જરે ગેઢ વાડીમાંદ્ય નિત્યે ૥ ગાય સ્ત્રિનો સાથરે
 ૥ ૥ શોભિત વન્ત પવન્ત શીતળ ૥ વાયુ વાઈ મંદનો
 ૥ ધુમ્રવેલિ નથી ખેલી ૥ ઝુરિખુએ દિન દુઃખનો ૥ ૭ ૥
 ૥ દરાક્ષના છે લક્ષ છોડો ૥ છોડ નિચા ચંપાતણા ૥ મોગ
 ૥ રા મળિયાગરાશુભ ૥ લાતિ લાતિ વૃક્ષો ઘણા ૥ ૮ ૥
 ૥ થાય જતિ જાનંદ ત્હાંતો ૥ સબળ સ્ત્રીનો સાદરે ૥
 ૥ કોયેલ મોરને બુલબુલોથી ૥ થતાં મધૂરાનાદરે ૥ ૯ ૥
 ૥ થૈકાર થનથન જપસરા ૥ પગડિંચલિ ધુધરવન્ત
 ૥ ૧૦ ૥ ગાય હરિગિત હરીલઈ ચિતા ૥ અંગ અનંગ નશ
 ૥ વતી ૥ ૧૧ ૥ મધુરિ વાણી સૂર તાંણી ૥ તાન માન નણ
 ૥ વતી ૥ કોએક રસના સ્વાદ લેતી ૥ હાવ લાવ વખાણ
 ૥ ૧૨ ૥ મૃદંગ ચંગ ઊપંગ રંગો ૥ નવિન નીત નમાવતી
 ૥ રાણિ રીને રસે લીંભે ૥ ગાન કરતી લાવતી ૥ ૧૩ ૥
 ૥ રંગુથી ઝિણે તારે ૥ કંઠમાં આરોપતી ૥ કો બાળીવે
 ૥ ૧૪ ૥ છુટે કેરો ૥ ફરિ મેખળે શોભાવતી ૥ ૧૫ ૥ અમૃત
 ૥ વેણી મૃગા નેણી ૥ અંબન્ત અંભુ કામની ૥ નાચતાં
 ૥ ૧૬ ૥ જાનંદ જાણી ૥ નિરમળ ચિર નવનિહ્નની ૥ ૧૭ ૥
 ૥ સંઘાણ બાણ કટાક્ષ કરતાં ૥ અમરનેઈ મોહરે ૥

વદન ઈંદૂ માહ્ય બીંદૂ ॥ શૃંગાર શુભરતિ સ્ફોયરો ॥ ૧૧
 ચપળ ચર્ણ તે ધર્ણ ધરતાં ॥ આલિ લાલે ફળ ફારનો ॥
 હથિયાર ખાંધિ ફરે ફલ્લરો ॥ સખળ લાવી ન્નેરને ॥
 ૧૨ ॥ નસખો લખો લે દોલવાગે ॥ નિસાણા આણ ફડિ
 ફરે ॥ હાથ માં ખેડા ફરે તેડાં ॥ વન માં હ્ય ત્ય ફો નવ
 ધરે ॥ ૧૩ ॥ ॥ વળણ ॥ ॥ ફરતી એમ મૃદા-
 લશા ॥ સાથે વન માં સુંદરીરો ॥ મૃદાલશાને નિરખ
 તાં ॥ ત્નાઈને ગયો વીસરીરે ॥ ૧૪ ॥ ॥ કડવું ॥ ૧૫
 મું ॥ ॥ રાગ માફની ચોપાઈ ॥ ॥ મોહ્યો
 મોહ્યો અ લુતરંગે ॥ ન્યારે અનંગ વાપ્યો અંગે ॥ ૧
 ॥ મોહ્યો મોહ્યો નૌતમ નાદે ॥ દીડી નાર તે કરતાં વાદે
 ॥ ૨ ॥ આગળ મરડે અંગ અલખેલી ॥ રાણી એક છે
 સૌ સાહેલી ॥ ૩ ॥ ગયો દાનવ પ્રેમ દા પાસે ॥ નેવા
 લાગ્યો અતી ઊલ્લાસે ॥ ૪ ॥ ન્ફારે નૂથ નુવંતી નૂ
 નેયું ॥ ત્ફારે મોહ્યાણે મન પ્રોયું ॥ પાપા દ્રુમ વેલીને
 અોથે રેતો ॥ દેખી દેખી દાનવ મ્હોતો ॥ ૫ ॥ દીડી મૃ
 દાલશા લરી મદની ॥ અલોડીક છે શરી વદની ॥ ૬ ॥
 ઈંદુ આદીત્ય જે રહ્યા અણકા અણગી રહી છે ગોરે ઘાટ
 લેકે ॥ ૭ ॥ ન્ફે માં નજ્યાં માણેકને મોતી ॥ નાકે મોરથી
 શામા સ્ફોતી ॥ ૮ ॥ અધર ખીમ્મ પર ધાળી ॥ તેડે

(૨૮)

મૃદાલશાખાખ્યાન.

પર ચેસરવાળી, જાદાંત કાળે રંગે રંગ્યાવળી શોભા
ચહેરી નૌતમ મળી ૥ ૧૧ ૥ બહેવો ચતુર્થિનો ચંદ્રમાયા
તેવી કપાળતી શોભાયા ૥ ૧૨ ૥ હાર હઠિ હિંગે મોતીનો
પાંખે જાપ નવલ ત્રોટીનો ૥ ૧૩ ૥ સેંથે ચૂંલર વડે ભ્રમ
રા ૥ શ્રોવણ દોરનું નિહું જંબરા ૥ ૧૪ ૥ કાળા કૈશત-
ણો જંબોડો ૥ નળો ઘુંઘટ તેજ ઘોડો ૥ ૧૫ ૥ જાંખ
ડીપર જાલકાવળી ૥ નુગમ સ્તન નળો ફુલકળી ૥ ૧૬
૥ જતી જાણિ જાળી જાંખડલી ૥ નળો પંકજની પાં
ખડલી ૥ ૧૭ ૥ શર શરી સમું જંબના કોમળ ગાલે
ખેજ્યાં ખંબજા ૥ ૧૮ ૥ રાતી રોખને કીકી કાળી ૥ નૂવે
છે ભેમ મૃગલી જાળી ૥ ૧૯ ૥ લૂકુટી જન્યો ભ્રમર ઊડ
સરખી ૥ મ્હીને ત્રકમળને નરખી ૥ ૨૦ ૥ રંગા કુંઠ કપોતને
જાકારે ૥ ને તે શોભી રહ્યો રંગારે ૥ ૨૧ ૥ ઊર મનડ
ળ માંદ્યે હારાને ના મૂલતણો નહીં પાર ૥ ૨૨ ૥ ફરી પા
તળી મેખળે શોભે ૥ નેતાં મહા મુનિના મનલો-
ભે ૥ ૨૩ ૥ કંકણી ફર માંદ્યે ફેરી ૥ ૨૪ ૥ મણી રહ્યો
જળહળી ૥ ૨૫ ૥ હથેળી છે જંબુલ વરણી ૥ ૨૬ ૥ રવે તન
ડીપર તડણી ૥ ૨૭ ૥ ચણે જાંજર કેરો નમકો ૥ ૨૮ ૥ નેપુર જ
ણવટ કેરો ઠમકો ૥ ૨૯ ૥ પંકજ વરણી ફાની ૥ ૩૦ ૥ રાતી
રેખા ન્હાની ન્હાની ૥ ૩૧ ૥ મ્હોટા માળમ મગની ફળી

॥તેવી બાળાની આંગળી ॥રડાકરેવાતો નવનવી
 મીઠી ॥તેવી દૈતે દારા દીડી ॥રહા પોતિકો કર અડ
 કાવે ગાલે ॥હસ્તાં મોરનાં મોતી ફાલે ॥ઝગાઝોઢ-
 ણિ ઝોઢી અંબર પર આછી ॥તેતો પવને જીડેછે પા-
 છી ॥ઝગાઝેવી પૂર્ણ રૂપ ને બન્ન ॥હરની સરહે છે તે
 વન્ન ॥ઝગા તારા માંહે બેયો શરી ॥તેવું વદન ર-
 હું છે હરી ॥ઝગા આસન્ન પાથર્યો રંગી બેરંગી ॥ત-
 કીયે બેઠી છે બાળા અંગી ॥ઝગા ચિત્રવત દૈત તું
 તો અટકિયો ॥સ્ફામું ત્રાળી નવ તે શકિયો ॥ઝપા
 અસુર અંતર માંહે વીચારો ॥સૂર વર્ગકો અંતે સ્વી
 કારો ॥ઝગા બેયો પુન્યા સારંગ પાણિ ॥તેને હોસે ઝે
 ધણિયાણી ॥ઝગા શેષ બુઢાયે નન્ન ચવરણી ॥પુ
 ણું કુંવારિ કે પરણી ॥ઝગા એતો અબળા હોયે માફ
 રી ॥પરપંચથી લઈ નજાં હરી ॥ઝગા પર્ણિને અટ
 ગૃહસ્થ હું થાજી ॥વેગે લેને સ્થાનેક નજાં ॥જગા
 અરેવી દુષ્ટની દુર્મતી ધાઈ ॥વિસર્યો મર્ણને પામ્યો
 ત્રાઈ ॥જગા ધર્યો ત્રમરાકેરો વેશ ॥થયો નીપટ
 નહાનો નેશ ॥જગા અબળા કંઠે કુશમનો ફારા ॥તે
 પર માંડ્યો અતી ગુંબર ॥જગા ઊર ઊપર આવી
 ને બેસો ॥અને કંચુકિ માંહે પેસે ॥જગા ગણગ-

એને મોઢું મક્કલાયેા મૃદાલશા જિનેં જિલીયાયે
 ાજપા સખિને ફે ફોતિફ ન્નજોાત્તમરોખ્યાલે
 પડ્યોછે મૂજોાજડા મુખગજસ્થળ ઊપરત્તમે
 ાદૈતરાનકુંવરિને દમેાજડાપંચપંચજાચુદ્ધધારિ
 ારક્ષાકરેપાંચસોનારીાજતાનહીં છોછીરાન્ન
 નીકુંવરીાનવપામે નવવાને ફરીાજલાત્યારેજા
 સન્નફેડાંજાવીરહ્યોાસ્થૂળશરિરેત્કાંતેથયોા
 પળાપછેસહસ્તાકર્મત્કાંકીધૂંાપ્રૌઢકાયાદૈતપણું
 લીધૂંાપરીાશરિરપોતિફૂંતેવધારીાજાસન્નસહિ
 તજિયલીનારીાપરાલઈજિજ્યોપછેંજાકાશ
 ાધાઈપૂઢળપાંચસોદાસાપડામારોમારોજેમ
 ફેતીચળીાપણપાપીનેફોંચીનળવીાપજા
 ફહાડીઝળફતીતરવારાનારીફેછેમારામારા
 પેળાકોઘનૂષેફેસંઘાંણામૂકેતિવ્રતાણિનેજા
 ણાપેડાજરેરાનકુંવરિનેફોણેલીધાફરીવદની
 નૂંફર્ણનકીધાપેજાચાલોગાન્ધર્વલોકુમાંલેયોા
 જ્ઞેનામાતપિતાનેફહિયેાપેટાનહિંદીસેગયા
 નૂંસ્થાનાદેખતાંપામ્યોજંતરધાનાપેડાખોવા
 ઈફન્યાકાલીાઘેરફેવાસરવેચાલીાફનાજ
 ખળાથેજોસિયાળીાજાપણનેસોંપીફતિસંભા

ળીાાડાાહવે ળિત્તર શો દેવારો ાસમાચારકે મકકે
 વાશોાાડાા ળિમટે ત્તર્યાં જ્ઞાવ્યાં ઘેરાપણ કહેવાય
 નહીંતે પેરાાડાા પછે માતાજી જેમ પૂછેાતમો જન
 માન્યા જે શું છેાાડાા કહાં ગઈ કુંવરી મ્હારીાનેપર
 મંદ્રમા નાખું જોવારીાાડપાાદહાડી જ્ઞાગળથીતે
 જ્ઞાવેામ્હાં જ્ઞાંગણિયું તે સોહાયેાાડાા મ્હારા
 પ્રાણતણો જ્ઞાધારાત્કેને તેરીલાગીધારાાડાા
 કેકો કુંવરી ગયું મુનહરીાજથવા ગઈતે સતમરીા
 ડદારોતો જોલ્યો સખીનો સાથાત્તાંય પડિયાહ.
 મારાહથાાડાા હમોજે કાંઈ નવલત્ત્યાંકો કન્યા-
 નેહરી ગયુંાાડના વન્ વચન જેહેવાં સાંત્તળીા
 માખાપને મુરછાવળીાાડાાપછે રોતાં નરનેના
 રીા દીહરીના ગુણ સંત્તારીાાડારોતાં માતપી-
 તાનેઈ સાથાા સર્વનૈણેકરે જશ્ટપાતાાડાાવિ
 શ્વાવસુ સોધનકરતોાપીતાઠામેઠામ સંચરતો
 ાાડાા ાવળણાા ાસાંચર્યો તેસોધકર
 તોાપણપુત્રી જોળી નવનડીરેાજે કથાજેટલે
 થી રહીાહાવે કન્યાકષ્ટેકે પેરે પડીરેાાડપાા ા
 કુડવુંાાશરમુંા ારાગસોરહનીદેશીા ા
 જ્ઞાસન લીધું ળિંચલીરેાદૈતછે મહાવિક્રાળાથ

મહી તવ તે મૃદાલશા પડિ પેટડિયામાં ફાળાણા
 મુક મુને તું રાક્ષસા હૂં લાશું ત્હારે પાયા પિતા
 જી નેશે વાટડીરો મરશે મ્હારી માયા રાખાપ
 તમારી ખાળકીરો આજી સુંદારી અંતરિયાળા
 આપાપિ હાથ ચ્હડી ખરેરો દર્શિં કરમડાને ગાળા
 આસખી માતાને નઈ કહોરો મુન દુખ નધરશે રેષા
 ત્વાવિ પદારથ ટળે નહીરો મુન કર્મ તણિને રેખા
 આજે મટળવળતી તારણીરો ક્યાંયિ દુષ્ટ રૂદેમાં ફા
 ચા વિક્રાળ વદન ક્શે મોકળારો કૈં નૈણો નીર પ્રવા
 ફાપો મૃગાલિને મુખમાં ધરી તો મવ્યાઘ્ર ન્હાસે
 વન્તા તેમ તે સીધી મૃદાલશારો આરત ત્હરક
 રતિ રૂદન્તા ફા તો મપ્રસવતાં પોપટીરો ગ્રહીયા
 લે મંઝારા તેમ સીધી તે મૃદાલશાને, નવ ફોંચી
 જૂમકે કારાણા અંતરિક્ષ ચાલ્યો મનધરીરો
 અતિ ઘણો અહં મેવા અહેવે વાટ મધ્યે મળ્યા
 રો ઊમયા સહિત મહાદેવા દાપાર્યતિયે સાં
 તળ્યુંરો દો જાળકી પડિ ખંધન્તા મુકાવો મહા
 દેવજીરો નેથી ખાખા થાય પ્રસન્ના લાવળતૂં વ
 યા મહાદેવજી નારી નારીની કરે કારા દયા
 આવેતો મારિ દૈત્ય ગજાપો અજળાને આધા

રાજનાતવ ઊમયાનુ જ્ઞેમ જોયર્યાંજ્ઞે કન્યા-
 નો ફરનાશારે જ્ઞે પાપીને મારશેરે ॥ તે ફરે તુ
 ન લરથાર ॥ ૧૧ ॥ રોઈશના તું મૃદાલશા ॥ જ્ઞે
 મ માતા બોલ્યાં વાણા ॥ અમર સેન્ય સુતસુ
 ત ખેરેરે ॥ ગ્રેફેરો ત્હારો પાણા ॥ ૧૨ ॥ હામની
 તે પ્રીછી ગઈરે ॥ નવ પાપી પ્રીછ્યો પેરા ॥ પાતા
 ણ પાંચમે લઈ ગયોરે ॥ ન્યાં હતું પોતાનું ઘેર
 ॥ ૧૩ ॥ ॥ વળણા ॥ ॥ જ્ઞાવ્યો ઘેર પોતા
 તણે ॥ લાવ્યો નારી રતનરે ॥ અન્ય કો ત્હાં નવ
 મળે ॥ કેમ ઊગેરે તે સ્ત્રિ નન્નરે ॥ ૧૪ ॥ ॥
 કડવું ॥ ૧૩ મું ॥ ॥ રાગરામગ્રીની દેરી ॥ ॥
 વૈસમ પાયન બોલ્યા વાણી ॥ અબળા ફર્ણ
 ફરીને જાણી ॥ મંદિરમાં છે સુન્યકાર ॥ ન
 મળે ત્રીન્નું તેણે કાર ॥ ૧૫ ॥ ॥ હાળા ॥ ॥
 તે કાર ત્રીન્નું નવ મળે ॥ ને ફરે આવી વાતા ॥ મૃદા
 લશા જ્ઞેકલી ઘરમાં ॥ ફરે અશ્રુ પાતા ॥ રાજરેક
 રમડા રું ફરું ॥ મ્હેં કોણ કીધાં પાપા ॥ આસ્થાન
 ક આવી પડી ॥ મુક્યાં માને બાપા ॥ ૩ ॥ નવ દૈતવ
 ણ તું બોલિયો ॥ ફરો ફરું ફરો રૂદન્ના ॥ સુખેન્નાં
 નાં વિધ ભોગવો ॥ ત્નાવતાં ફરિ ભોનન્ના ॥ ૪ ॥

પટકુળ પ્ફેરો પદ્મનીાવણિ સોલિતારંગારાપુ
 વં નન્મપુત્રે કરીા હું સાંપડ્યો ત્વરથારાપા
 શોક મુકો સુંદરીા કરમાં ગ્રહી ચરમાળાદાથ
 આલી માહરાનેા કરો આક્ર અમાળાદા સ્વર્ગ
 સુખથી અધિક્ષેા ન્ને ન્નેણરો વિવેકાતો ત્નો
 ગ ત્નોગવરો ત્નામનીા મ્હારિ સંગરંગ અનેક
 ાગા નરા ન આવે તુજનેા નાગર સકરાવું પાન
 ત્નેજન રેહેરો સદાલગીા વાધરો અતિશૈવાના
 ઠાજા ત્નોવન નુવો ત્નામનીા ત્નાસ્કર કરતા ત્ના
 સાધન્ય ત્નાયગ ને વસે ન્હેંણોા પુન્યા હોય અવિ
 નારીા ત્ના જનમાન્યા સાકારણે છોા ત્નોલોમુ
 કીને ત્નાગા પરણો મુજને પ્રેમદાાને સરે સઘળાં
 કાળાના મૃદાલશા એમ જોયરોા મનમાં કરીને
 વિચારાા પરણ્યાનો પરપંચ કડુંાને મતે મલગા
 ડી વારાાના વચન કરે પાર્વતી કેડુંાત્હેણે જાણું
 છે વરદાનાાજે પાપીને મારનારોા કો જાવરો
 વળવાનાાના રાજીવી રિતે મમ વિચારીા મુખ
 ફર્યું જાનંદાા હસિત દીગી મૃદાલશાા તવ પડ્યો
 માયા કંદાાના વિનયયુક્ત તે જોયરીા નહિં જિતા
 વળનું કાળાા હામિઠેકિ વિવાહ કરોા કહું કર આલીશ

જાળાપજાપદુમ્બ તેડો તમતણાં દોઈયે મુને
 નથિ દિડીાળીત ગાયે કામની આપણને ચોળીપીઠી
 પાપાસલ્લન કેશું નામ લીધું પા સાંભર્યો ત્હારે ત્હા
 ઈા ડિબો યદીને આપિયો, નળ થકી આંખ ત્હારા
 ઈાજ્ઞા જ્ઞાન વિચારે તેહનું પા દુઃખ લાગ્યું અતિ
 ફેરારિ તુલ્ય ન મ્હારે મારવો પા વાળવું ત્હાઈનું વેર
 પાજ્ઞાગાલવતો નઈ ચક્ત ત્હાણું પા રિતુલ્ય નને
 નાખું મારી પા દહાત ત્હાગે મન તણી પા પછે પરાણું
 નૌતમ નારી પાજ્ઞા એ કુલ્લ લાની દીકરી પા વિકુલ
 લાછે નામા ધ્યાન ધરિયું તેહનું પા તવ આવી તે-
 ણો કામ પાજ્ઞા કરનેડીને વિનવે પા કન્યા ફેર મફસા
 ના આયેળા મુને કેમ સંભારી પા શું છે સ્વામિ કા-
 ના રાખા અસુર ફેરે તું મૃદાલશાને પા સાચવ રહિ
 ને પાસા એરલે ફું રિતુલ્ય નનો પા કરતો આવું ના-
 રી પા રાત્નાઈ પાજ્યો લોમી ઊપર, નથી દિધું ત્હેને
 દહેં ના ફો કેમ પરાણું પ્રેમદા પા તું સાંભળ મ્હારી
 પ્હેં નારરા મૃદાલશા ફેર સુખે ન્હાજો પાવેગે પ
 ધારો સ્વામિન્ના ફું તમથી નથી વેગળી પા હાવે
 થઈ છું તમ આધિન્ના રડા પાવળણા પા
 આધિન થઈ છું તમ તણે પા તવ પાપી ત્હાંથી પર

(૩૬)

મૃદાલરીઆજ્ઞાપ્યાન:

વરેરેઆવિપ્રપ્રેમાનંદજેમલણેઆપછેયજ્ઞરૂપિફ

હિપેરફરેરેઆરજાઆફડવુંઆજમુંઆઆ

રાગધવળધન્યાસીનીદેસીઆઆનારદળમુ

ખજેમજોયરેઆસુણોયુધિષ્ઠરરાયળઆરજ્ઞ

રિતુધ્વજત્ત્રાંગિલોછેઆયજ્ઞફિપેરધાયળઆરિ

આધનુષદણકારવકુંવરફેછેઆનીગમનાનીનધો

ષળઆલણેબ્રાહ્મણનાઈપડ્યોનેઈઆપાપિનેચ

ઢિયોરોષળઆરાત્નોનનકરવાવિપ્રોઆવ્યાઆ

ગંગાત્રદેથીજંઘોળીળઆફતુંતેમનુંતેમદેખીને

આદૈતનેલાગીહોળીળઆડારીતુધ્વજેતાલકેતુને

માસ્યોઆતેવિપ્રકરતાવિજાણાળઆકુંવરફેખિ

જ્ઞનેફણવાઆમુક્યુંરહાવીબાણાળઆજાવ

ચનસુણીનેદાન્તવજોલ્યોઆમુખેફરીહોકાર

ળઆયજ્ઞવિષેઆવિનેપડિયોઆજાવરિયુંજં

ધકારળઆપાગિછ્યાબ્રાહ્મણત્નોનનકરતાઆત્

ર્યામુકીત્નોનજ્ઞળઆરિતુધ્વજયારીનેરાખેઆ

જેઠારહોમુનિજ્ઞજ્ઞળઆડાવિધૂતાસ્ત્રજેબાણ

જમૂકીઆમાયાસઘળીકાપીળઆજંઘારેજનવા

ળુંકીધુંઆતેનીરાળોકીધોપાપીળઆજાજેકશા

લજ્ઞતનુંવૃક્ષજ્ઞફોડુંઆતેદૈતલાવ્યોગિપાડીળઆ

રીતુધ્વન ઊપર તેનાખ્યુંામાયા ઊપર તમાડી
 ભાટારાન કુંવરે તવ ખાણન મેહેલ્યુંાવૃક્ષકી
 ધો તીલમાત્રભા પછે સરશર તાણિને મુક્યાંા
 વિંધ્યું દૈતનું ગાત્રભા પાટાટોપ પડ્યોને ખખત
 રફાટ્યુંા પડ્યાં સરવ આયૂઘભા ન્હાઠો દાન્ત
 વરણ મૂકીનેાન સ્હેવાયુ યુદ્ધભા ૧૧૦ા શર
 મ્હાલ્યું ધનુષ ઊપરનેામારવા એકી મૂઠેભા
 પગલું તે પાપીનું દેખીા અશ્વહાંક્યો પૂંઠેભા
 ૧૧૧ા પાખરિયો ને પવન વેગીા દેવ તણો આપે-
 લોભા પાતાલકેતૂનિ પૂંઠે ધાયોા ન્હાણો પાણી-
 નો રેલોભા ૧૧૨ા માયાવૈ મરડાતો ચાલેાભ્યાં
 હોય અઘોર પંથભાભ્યાં અસ્તૂર ત્હાં અશ્વહિં
 ડેછેાઆથિડે નહિ અંધભા ૧૧૩ા થરથર ધ્રુવેકાં
 ઈનવ સૂઝેામુઃખે સ્વાસ ન માયભાભુવેવ-
 ખીને પડે હળીનેા ઊઝરડઈ ઊત્તો થાયભા ૧૧૪
 ામાશ્વો હાલે એમ વિમાસેાદેખિખાંણને કાયા
 કાંપેભાથાક્યો શરીરે સ્થુળ થયોરેારખે ઘોડે
 અહાં આવેભા ૧૧૫ા રીતુધ્વન હોકારા કરતોા
 થાય અશ્વ ઊપરથી બેઠોભા ૧૧૬ા મ્હેવે પ્રથ્વી ભેદી
 પારુ પ્રહારેાપાપી પાતાળે પેઠોભા ૧૧૭ા આ

(૩૮)

મૃદાલશાખ્યાન.

ગણ નળ અગાધ આવ્યું ॥ મોહ્યું દૈતપરવરિયો
જી ॥ તવ નંપાપાત કુર્યુ ઘોડાયે ॥ રાયને લઈને
તરિયો જી ॥ ૧૭ ॥ ફાણ પૂંઠળ ગદ્દા ગ્રેહે વરા ॥ અ
નંત નદીને નાળાં જી ॥ તેમાં રિતુધ્વન ધાતો ફિં
ડો ॥ ન્યાં મનુષ નહીંડે પાળા જી ॥ ૧૮ ॥ અતળ
વિતળ તળાતળ સુતળ ॥ આવ્યો ચોથે પાતાળ
જી ॥ દૈતે નાણું ને ઘેર નઈ રાતો ॥ કુન્યા લેશે લુ
પાળ જી ॥ ૧૯ ॥ ॥ વળણા ॥ ॥ લુપાળ
લેશે ભામનીને ॥ તે ચિંતા ચિતમાં થઈ રે ॥
અંતરધાન થયો તે ત્હાંથી ॥ રસાતાળ બેઠો ન
ઈ રે ॥ ૨૦ ॥ ॥ કુડવું ॥ ૧૫ મું ॥ ॥ રાગવે
રાડીની દેરી ॥ ॥ અંતરધાન થયો અસુ
રતે ॥ નઈ બેઠો રસાતળ ॥ રિતુધ્વન મનમાં વિ
માસે ॥ ને અશ્વચાલ્યો સુતળ ॥ ૧ ॥ ॥ લૂલ્યો વાર
ડિયાર થયો ॥ ॥ લુલામણો પડ્યો ભ્રંમ ॥ ॥ નળમાં
વાર નહીં વાળુ ને ॥ ॥ નેવાનો નહિં અનુક્રમારા ॥
દૂરો દિશા બુલે જે બાકળો ॥ ॥ તવ ગલરાયો રાય
॥ ॥ એટલે અશ્વને જ્ઞાન થયું ॥ ॥ તે મૃદાલશાખાણિ
ન્યા ॥ ૩ ॥ રાય ઘોડાને ઘણું એક બેંગે ॥ ॥ પાળ મંદિ
રભણિ મરડાયા રીસ કરીને ચાબક મારે ॥ ૪ ॥ તથ

લોચનશત્તાં થાય પાજા અશ્વ કહ્યું તો કરે નહીં
 પામન ન્નવા દૈતને ઘેરા રાયે ન્નવ્યું ને કહાં ન્નય
 ને જિંઠા રી થાય છે પેરા પામન પોતાનું દહક-
 રીને પા છૂટિ મૂકિ વાળુ ની વાગા અશ્વ ચાલ્યો
 દાન્નવને મંદિરા ચપળ ચલવી પાગા દા અજ્ઞે
 વેળળ રહિત એક સ્થાન આવ્યું પા દેખઈ તૂ અ-
 તિ રમ્યા તે મધ્યે પાધરો નઈ પેઠો પા ઘોડાને
 તે છે ગમ્યા પા ધુમ્ર વેલીનું અરીક વન્ન છે પા
 ત્કેની રોત્ના છે ઘણી પા ઠામ ઠામ અન્નવાળાં દે
 ખે પા મુક્યા છે નાગ તણા મણી પા દા તે મધ્યે
 એક સરોવર સુંદરા નિર્મળ નળ ત્કાં લેહે કો પાળે પા
 ખે તરુવર રોષ્યાં પા બાવના ચંદન જ્ઞે કો પા નારા
 ન કુંવર અતિ હર્ષ પામ્યો પા પીધું રીતળ નળા
 તે મૂકીને આગળ ચાલ્યો પા એક આવ્યું દારૂણ
 સ્થળ પા પના તે દેખી તૂ પત ત્નય પામ્યો પા પડ્યા
 દિઠા છે સહુ બંધા કીર પતંગને માંસ શોણિત
 પા ત્કાં વાચુ આવે દૂર્ગંધા પા પા ત્વચા કરમને
 પદ મસ્તકા અર્ધ કરડેલાં પડ્યાં પા રિતુધ્વજ
 વિસ્મેયો પા રું પ્રલય કાળ થયો હવાં પા પરા
 દારૂણ ઘાટ દિસે હરી કો પા દૈત કેરો વાસા અ

(४०)

मृदालराजा ज्ञाप्यान्.

શ્રવણુદિગ્ધે કું અહીં જાવ્યો પાહ્યે જીવ્યાની રીજા
 શાખાગારે નિવ શિવ તુલ રાખણ હારો પાખાવ્યું જ
 તરતો ના પાખે વું કહીને ઘોડો ખેડ્યો પાસમર્યા શ્રી
 લગવાના પાખા જાગણ બતાં મંદિર જાવ્યું પાકન
 કતણો છે કોટા મહામનોહર દેખિને પાખશ્વને મા
 રાવીડોટા પાખા માળિયાં શુભ નળિયાં પાખદારી
 ત્યાં શોભે પાસુંદર ચોક પરશાળ પદમહા પાખેતાં
 માં મનડું લોભે પાખા બનતકાર ઝરૂખે બનળી પાસ
 વટિ રમણીક દીસે પાફિરાને આણેક મોતી પાખેતાં
 મનડું હીસે પાખા પાવજણ પાખિસે
 મનડું જાવિ પોક તાં પાખો વનની શોભા ઘણીરે
 પારાળકુંવર પરવર્યો પાખ્યો છે કન્યા ગાંધર્વ તણીરે
 પદા પાકડું પાખડું પાશગેદદારો પાખ
 ન્યારે જાવ્યો રાત્રદ્વારા પારણો મુકીને તોખાર
 પારાળકુંવર ફરે ફરે પામંદિરમાં ફેમ પરવરે પાખ
 મનમાં તે ફરે ડગમગ પાખય યુક્ત થઈ માંડે પગા
 મડગ ખેડું ફરમાં ધરી પાસમર્યા મનથી ફરફરી પાસ
 પાખા પાખા પાધર્વ ખડગ મન દર ફરીને પાખ
 પાખમાં લણો નિવ ખોવા પાખા તાર હોસે તે થશે
 પાખા બનવું અંતઃપુર નેવા પાખા માયવે એરું મા

યા કીધી ॥ મુળને મોઢવા માટે ॥ એ પ્રપંચ નહોય
 પાપીનો ॥ શું મંદિરમાં મુને વાટે ॥ જાણુ સુરપતિના
 લોવન્ન સરખું ॥ ને શા માટે છે સ્ત્રન્યા ॥ કનક કોળ
 થિ કમ્મકીધું ॥ નાણાની નથી નૂન્યા ॥ પાનારી ન-
 પૂશક કે પુરુષ ॥ કો નથી પક્ષીને પશુ ॥ કરનારે ઘ-
 ણો ખેરય કીધો ॥ તો શા માટે નથી વસ્યું ॥ ડા
 એમ કરતો આઘેરો યાવ્યો ॥ રાય શત્રૂ નિતનો
 તન્ના ॥ વિદુન્ડળા દાસી દિઠી, કાં કરતી અંગમરા
 નન્ના ॥ હા સુંદર રૂપને મદન પૂરણા ॥ દિઠો જાન
 વતો રાય ॥ સાદ કરતી સ્ફેલંદ્રીતો ॥ અંતઃ પુરમાં
 ન્યા ॥ તામૃદાલશાખા પ્રત્તે દારી જોલી ॥ ખેડુ
 ફરી કરન્નેડ ॥ રાણિભિ રાજ કો જાણે છે તે પરા
 કામ જોવાડ કોડા ॥ હા સાંભળીતે શામા
 હરખી ॥ પાર્વતિ વચન થયું સાચું ॥ પાપિને વ-
 ધકરી મુને વરે ॥ એવું નઈને નચ્યું ॥ ૧૦ ॥ જાણ
 જા અંતર પર કિધું ॥ લલ્લન મનમાં આણી ॥
 પછે સ્ફેલંદ્રી સ્ફામી મોડલી ॥ પાત્ર તરીને પા-
 ણી ॥ ૧૧ ॥ આવ લાવ કરી મોડલી ॥ જોલી વિ-
 દુન્ડલાવાણી ॥ આઘા પધારો શોક મૂકી ॥ તમ
 ને તેડે મુજરાણી ॥ ૧૨ ॥ વાયડ સાંભળી શામા કે-

(૪૨)

મૃદાલશાખાખ્યાન.

રાં વાવિસ્મય પામ્યો લૂપાદાસી બહેની જાહા-
વી છે તેણી રાણીનું કેવું રૂપ ૧૫૩ ૥

વળણા ૥ ૥ રૂપ બેવા ગયો ગુણવંતો ૥

આપે હૈડું દૃઢ કરીરે ૥ વિપ્ર પ્રેમાનંદ એમ ત્વણે ૥

પછી કેમ મળી તે સુંદરીરે ૥ ૧૫૪ ૥ ૥ કડવું

૧૭ મું ૥ ૥ રાગ ખેડાગડાની ચોપાઈ ૥

૥ ૥ રાજકુંવર ગયો ઊલ્લાસે ૥ દાસી

જાવિ મૃદાલશા પાસે ૥ ૧૫૫ ૥ રાણિ કને પ્રાજ્ઞા

લીધી ૥ જાપિ જાસન પૂર્વ દીધી ૥ રાજાને ઈ

પાતાલ કેતૂનું ઘર ૥ ત્વણે વાસવસે વિશ્વંતર

૥ ૩ ૥ દ્વારશાખા ફારોફારે ૥ લીપિ લીત કનક

નીગારે ૥ મધ્યે સ્ફટિક મણિના સ્થંભા સ્ફામ

સ્ફામી દિસે પ્રતિબિમ્બ ૥ ૫ ૥ ચિત્રામણ રૂ

પાસે ચળકે ૥ મુક્તા કૃષ્ણના તોરણ લળકે ૥ ૬ ૥

જેવું સદન મુખ્યું છે સમારી ૥ રીતુધ્વજ સ્થો છે

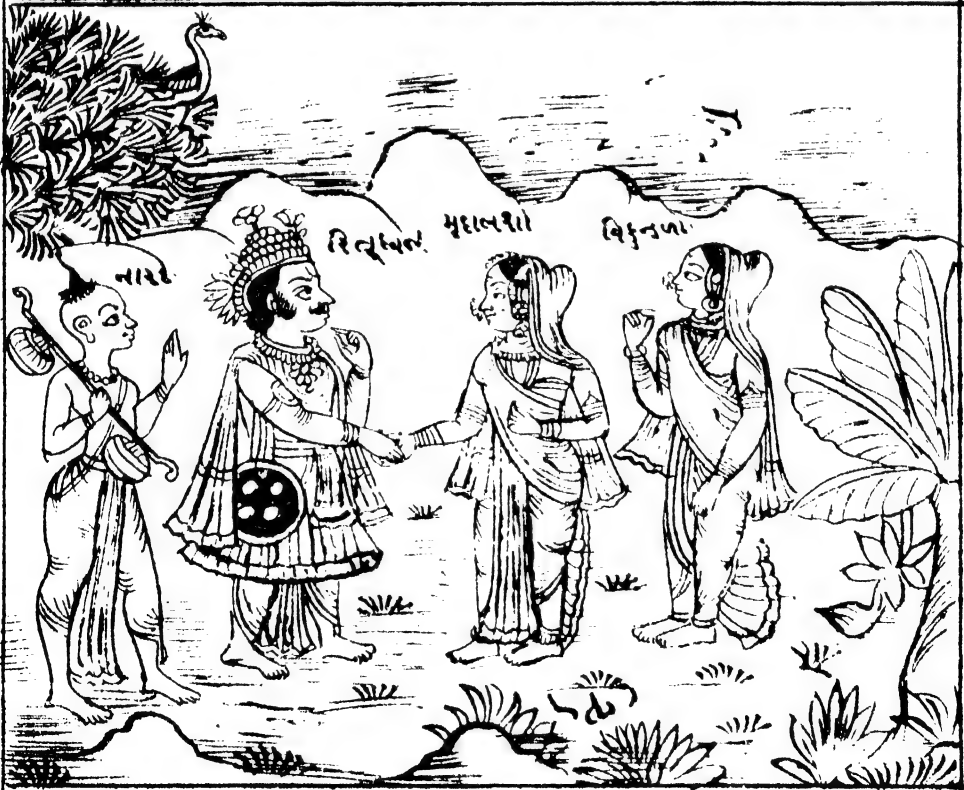
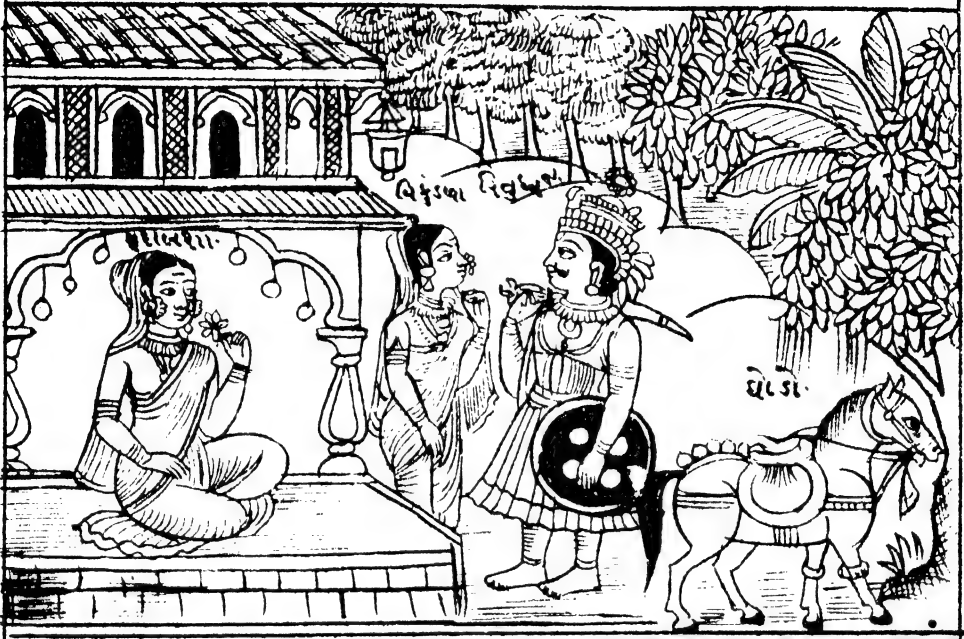
વિચારી ૥ ૭ ૥ પછે બોલ્યો રાજકુમાર ૥ દાસીને

પુછ્યો સમાચાર ૥ તમામો નતે દિસો છો એક

૥ જાતો જોરડી દિસે અનેક ૥ ૮ ૥ એકોણે સ

માર્થે ધામ ૥ જેના વસનારનું શું નામાવળ

૥ લુવન શામાટે છે સુંનકાર ૥ ૯ ૥ વાતમાંડી

(૪૪) મૃદાલરીઆજાખ્યાન.

નેનારાણા ત્હારે કહે વિકુલ્લના નારીઆસતવા
ત કુંજું વિચારીઆપરાઘડિ વિશ્વકરમાજે અશ્વ
મેવાઅહીં પૂર્વે વસ્તા વિશ્વદેવા૧૩૦અેકદૈત
હતો કુંદલધારા ઈંદ્રે સોંપ્યું ત્હેને ઘરખારા૧૪
અહાંથી દેવ થયા વિદાયે૧૫ કુંદલધાર રહ્યો અહાં
રાયે૧૬ પાતે રાજનની કુંમારીઆ ન્હાનપણમાં
કું અંગે સારી૧૭ પિતા માર્યો મ્હારો આ
હામ પાતાજ પાતાલ અહેવાંનામા૧૮ અેછે
વૃક્ષકેતૂના ખાળા ન્હેનાં રૂપ મહા વિક્રાળા
૧૯ પાતેણે ઘરરિહિ લૂરિ લીધીઆ ખન્યોએ દા
સી મુલને કીધીઆ ૧૯ પાદુષ્ટ દમે છે ત્રણલોચન
સર્વે લૂરિ લય્યું અહાં ધન્નારગા મૂનેં રાખીછે
થળતીવારીઆ કોણ લણે અહાં પીડામ્હારીઆ
૨૧ અેક ગાલ્લવનામે રૂચિલ્લના ત્હેનો ત્ર
ણવાર લાગ્યો યજ્ઞનારરા રાજનરિ તુધ્વલછે
ખખવંતા ત્હેણે આણ્યો અેકનો અંત૧૨ પાતા
ખકેતૂ ગયો ન્હાસીઆ રીતુધ્વલના યુદ્ધથી ત્રાસી
૧૨ અેક મૃદાલરીઆ નામે નારીઆ વિશ્વાવસુ
ગાંધર્વ કુમારી ૧૨ પાતેનું રૂપ મનોહર નરખી
૧૩ હરિલાલ્યો પાપિ તે હરખી ૧૨ દુઃખાલ્યો ક-

ન્યાહરીને ફાલેપાપિ લેઝાઘ્યો પાતાળેપાઠ
 પાપરણવાની કીધિ સન્નઈતવ સાંતર્યો પોતાનો
 લાઈપારદા મૂને મુકી સાગવવાઘેરાતેતો ગયો
 વાળવા વેરાપરલાન્નણીએ તે ત્રિયા કોણે માર્યા
 પાણ લાયેગે તમો પધાર્યાપાઝગા એ કન્યા હવે ત-
 મને ફાવીપાકોવાત દિસેછે લાવી પાઝાતમેપ્રેમે
 પ્રેમદાને પરણોપાઝામોલ સખળછે ઘણોપાઝર
 પાઝે ઈશ્વરે તમને જાપીપાઢેલા થાઓ જાવરો
 પાપીપાઝગાત્યારે રિતુધ્વજ બોલ્યો વાણીપાદેખ
 ડો મૃદાલશા રાણી પાઝગા હૂં છડિં અયોધ્યાનોરા
 લન્ના પાલકેતુ કિધો પાતન્નાપાઝપાપછેપાતાલ
 કેતુ પૂઠેધાયો પાઝગાં જાઘ્યો નેકાં સંતાયોપાઝ
 લારે બાણુછે મહા સુલટ્ટાપાઝાણિયેકાદુંઅંતર
 પટ્ટાપાઝગાપડે અલ્પથી ઈંદૂ બહારાપાઝેવીનૈણો
 નિરખીનારાપાઝગામીરે મીટબન્યોની મળીપાઝ
 બવાત રૂદેથી ટળીપાઝગાહર્ષે નૈણો નૈણો રસપી-
 ધોપાપીતાં મુર્છિત નરને કિધોપાઝગા
 વળણાપા યિત્રામણ બન્યો થયાપાપછે
 મૃદાલશા શું વહેરે પાવિપ્રપ્રેમાનંદ કહેપાશ્રોતા
 લન્નધરો રૂદેરેપાઝગા પાઝગાપાઝગા

(૪૬)

મૃદાલરીઆ જાળ્યાન.

રાગબિહાગડોઆ આબોલોબોલો લટકા
ળા રાયઆ મુખને મલકડે આહૂં તો લાગું તમારે પાય
મુખને મલકડે આશા તમો જનમાન્યા તે શુંય, મુ-
ખને મલકડે આકાંઈ મન્ન ન આવી હુંય, મુખને મ-
લકડે આરા હવે બ્જીને આપ સંત્તાણિયે, મુખ-
ને મલકડે આ પેય પાઘડિનો છૂટ્યો વાણિયે, મુ-
ખને મલકડે આડા અફેહું ખડગ પડે છે ગળી, મુખ-
ને મલકડે આવાગશે તો ખોરો સૌરળી, મુખને
મલકડે આજા આંખ શું કરો અર્ધ પડિયાણિ, મુખ-
ને મલકડે આપાધરી દિસે છે રઢિયાળી, મુખને મલ-
કડે આપેા દ્રષ્ટ તો કાંઈ રાખીયે સાદિ, મુખને મલ-
કડે આજેમના કીને છોકરવાદિઆ મુખને મલકડે આ
ફા પુછા પુછ કસો માં મહારાજ, મુખને મલકડે
આકરો વિવાહનો તમો સાળા મુખને મલકડે આ
મુને ફહી ગયાં જિમયા દેવા મુખને મલકડે આલા
બધરો નાદિં દેવ, મુખને મલકડે આટા નથી બીજું
ત્રીજું કોય, મુખને મલકડે આહવે વિફલ્ય મનરસ
ફોય, મુખને મલકડે આલાહવે શું બણાવો છો પ્રીત
આ મુખને મલકડે આહમો પ્રીછું પુરૂષની રીત, મુખ-
ને મલકડે આજા તમો મનમાં ધરો નવકોધીર, મુ-

(૪૮) મૃદાલરીઆખ્યાન

કિધોપાદાશાંમાનો લાવ લહિ કું જાળાસુ
ખન્નણે ચંદ્રની કળાપરહો રાનપાસે જાવી
પાખોલે નવજાળાખોલાવીપાળાતરાયો
માયાને પાસે પાલેમત્રમર અંબૂન નિવાસે
તેને રૂપેતે મેરૂડોલે પાતો મનુષ્યતે કોણતોલો
તાપાસે આવી બેસો તે રાયે પાપામરિયેદોખે
છે વાયે પાકયરો વળાયોતે દેછે નાંખીપામૃદા
લરાની જિરાડી માંખીપાળા મૂખ બૂવેછે ફ
રીફરીપા મ્હારા સમખોલો સુંદરીપા મ્હં મુક્યા
છે તમને વરીપા તો રૂં લાનધરો ઓસરિપા
પાગ્ઠાંતોછે એકકિંકરીપાબૂવો પ્રેમે નૈણાંલરી
પાઆવો સાથે કુરૂણાકરીપાઈશ્વર આપરોખા
બરીપાપરાતમો ગાંધર્વની કુંવરીપાપાપિ લા
વ્યો તમને ફરિપા ફું તો તેહને નાંખિશમારી
તુંતો સેનવ સમને નારીપાપરાગ્ઠમો કુંકું
પ્રણિપત કરીપા નવખોલો તો નૈરાફું મરીપાત
મો પરોકરો ઘુંઘટપાખોલો પાયેધડું મુગટપા
પાપાયેફું પામરીબો પટપાવદોવાણી આણી
જિલટપાગે મિથ્યા શીકરવીચટપા સંઘું પ્રીછું
નથીફું નટપાપરાપાપિ ફરિ લાવ્યોછે લુનને

મૃદાલશાઝાખ્યાન. (૪૯)

પાતેતો ઘણું દહાઝે છે મુનને ॥ વ્હાલી તુલકાને
ધરૂંવટ્ટાવેરિનું શિર ફાપીસ સદૃષ્ટપાટાજોદે
હ તાણી ખેટપટ્ટા જિહો નારી જાણી જિલટ્ટામ
ન મેળવવાનો કોડ ॥ વ્હાલી તુછે મ્હારી નેડા
૧૬ ॥ ॥ વળણા ॥ ॥ પછિ ઊલટ
આણી ખન્યો મળિયાં ॥ ફહે તટ પ્રેમાનંદે ॥
પછે પાણી ગૃહણ કેમ ફવું ॥ ત્હેનું કહું પદબંધે
૧૭ ॥ ॥ ફડવું ॥ રઘુમું ॥ ॥ રાગદેશખે
ની ચોપાઈ ॥ ॥ તારદ ફહે સાંત્નજો ને
ધર્મ ॥ પછી કેમ થયું વિવાહનું કર્મ ॥ ૧ ॥ મૃદાલ
શા રાત્નને મળી ॥ જાકાશે બિલખી સમતળી
૧૮ ॥ તવ રાત્નજે વાણી જોયરી ॥ અશ્વઊપર
જેસો સુંદરી ॥ દાસીને કહ્યું થૈયે વિદાય ॥ જોતલે
આવ્યા નારદ રૂપીરાયા ॥ ૨ ॥ શિતણું કિધું પૂન
ન્તા ॥ સમાચાર કહ્યો રાત્ન ॥ પાત્નલું થયું જા
વ્યા મહારાજા ॥ મુન સરખૂંકે કહિયે કાળાકાળ
૨૬ ॥ ફહે સારો શિથે કાર્ય ॥ આવ્યો છૂંહું થવા
આચાર્યાજા ॥ પરાણી થાઓ અશ્વે ॥ અશ્વારા
યોરિ રમી તવ અહ્લ કુમારા ॥ સાવળતાજોલ્યા
મુનીલગવાના ॥ વિકુન્ડલાદેતું કન્યાદાના ॥ ૩ ॥

(૫૦)

મૃદાલ્પશાસ્ત્રાખ્યાન.

આરોપી કંઠે ચરમાળાગાંધર્વ વિવાહ કિંધો
તતકાળાપનાનારદજંતરધાન તવથયાત
ત્પરથૈન ર નારી રીભિયાંપાપાદાસી જ્ઞેમખો
લી મુખવાળા તમોબન્યોને ફળે ફલ્યાણા
પરા રાયશ્ચ જ્ઞેઠાનેફધરીાઓછંગે જ્ઞેડી
સુંદરીાપડાદેવતાજ્ઞેઆપેલો તુરીાભેમજ્ઞા
વ્યોતેમ ચાલ્યો ફરીાપશા ગાલ્પવજ્ઞાદેશ્વી
બુવેવાટાન જ્ઞાવ્યો કુંવર તેથીતેઊંચાટાપ
ગાયાઘોડાને પગલેપજ્યાાજ્ઞેવેકુંવર ફળ્યાને
લૈવાટે મળ્યાાપડાઊતરી ફેઠાં ફર્યોનમસ્કારા
જયઈતી ફલ્યો સમાચારાપજ્ઞા ફરીાગાલ્પ
વતો ફરજ્યાઘણામાનબ વાધ્યૂં પોતા તણા
પટાજ્ઞેના પિતાને લગાડું પાયા રતનસરી
ખીલે ફળ્યાયાપનાપછે જ્ઞયોધ્યા જ્ઞાવ્યાફરી
રાયા વધામણાં પુરમધ્યે નયારનાસેવકજ્ઞા
વ્યાશત્રુભિતલણીાશ્વાંમિ સાંભળિયે વધામ
ણીારણા પુત્રલાવ્યો પરણી પ્રેમદાાઊંચોરા
બન મનમાં જતિ મુદાારરાફરિને પાયેશ
ત્રુભિતપડ્યોા જ્ઞાનપુત્ર મને પડ્યોબડ્યોારડ
સાથે શામાની ફીધી નેડા મુનિ તમે પ્હોં-

ચાડ્યાકોડારજા નશ્ન નન મળવા જાવિયા
 યોગ્યરીતે નેટ લાવિયા તારેપા પાંચ દિવસ મુનિ
 ક્રોણા રહ્યા પછે પોતાને સ્થાનક ગયા રહ
 તારાબનજે ઊમંગન ધરી પુત્રનો વિવાહ માંડ્યે
 ફરી તારણ મૃદાલશાને પુછી વાત કોણ તમા
 રાં માતને તાતારતા કુટુંબ સર્વનું સીધું ના
 મા સસરે જોળખ્યો સારો હામા રહ્યા પછે
 લખ્યો પત્રે સમાચારાગાંધર્વ લોક ગયો સર
 દારા ડગાળ્યો સેવક જાવ્યો કોડશાંત્રા
 કાગળ લ્યોની વિશ્વાવસુ ડગા સ્વસ્તશ્રીગાં
 ધર્વનો દેરી વિશ્વાવસુ નામેને નરેશા ડગા
 લખિતંગ રાત્રુભિત મહિપતી જામો રહ્યા છજી
 તમારીવતી ડગાળી જાકે નેછે વધામણી
 ખોધાઈ દીકરી નેતમ તણી ડગા પાતાલકેતુ
 ગયોતો ફરી તે કન્યા મુળ પુત્રશું વરી ડગા
 નારદભિયે કરાવ્યો વિવાહ મુને ફરી જીવની છે
 ઈચ્છાયા ડગા માટે મળવાને જાવને તારીત
 ઘટે નેતે લાવને ડગારો વકુને શિવનું છે વચન
 ના તો જહિં લગી જાવ્યો રાનંના ડગાખાકિ
 હમો જાવિ ફોંચિયે જહિં પણશું ફરીયે જો

(૫૨)

મૃદાલશાખાખ્યાન

જમગતી નહીં ॥ ઝળાવાંચું પત્ર તે વેગે ફરી ॥
ખોલ્યો રાત્ર નૈણે ॥ જળાલરી ॥ જગાજે શું સા-
ચું કે છે સ્વપન્ના ॥ જીવી દિકરી રૂપ રતન્ના ॥ જ-
ા ચાલો સર્વ કો વેગે ફરી ॥ વિધીયે પરણાવું દિ-
ફરી ॥ જરા ગાંધર્વ સર્વ થયા સાવધાના ॥ લી-
ધાંધન્ન તરી વૈમાના ॥ જડા ગામમાં વરત્યો ન-
વજય ફારા ॥ જયો ધ્યા આવ્યો પરિવાર ॥ જજ-
ાત્નેટ્યાં સર્વે વેગે ફરી ॥ માત તાતને મજિદી ફ-
રી ॥ જપા ॥ જથ ઈતિ પછે ફફી નવવાતા ॥ ફર્ષ-
પામ્યાં માતને તાતા ॥ જડા ॥ આપી કન્યા દાનલા-
વ્યો પાયા ॥ વિશ્વાવસુ જાદે થૈ વિદાય ॥ જડા ॥ પુ-
ત્રિ કહે પિતાજી ॥ પરવરો ॥ છે ઈંદ્રપે ॥ જધિકો સ-
સરો ॥ જડા ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ સસરા-
નું સુખ છે ઘણું ॥ તવ દુદુંજ સર્વ પાછું ફર્યું રો ॥
નારદ કહે સુણો ધર્મ રાત્ર ॥ પછે મૃદાલશાખે
શું ફર્યું રો ॥ જડા ॥ ॥ કડવું ॥ રામું ॥ ॥
રાગ ગોડીની દેરી ॥ ॥ સતજુ રૂવાણી ॥ ઓ-
ચે ॥ સાંતળજો સુત્ર નડ મન્ન ॥ રજુ પામ્યાં
ઘણું પ્રેમદા ॥ સસરા તણે લોવન્ના ॥ પાપ્રી-
તવાધે તવ નવી ॥ શામાને સ્યામી સાથ ॥

મૃદાલશાના ફાથનો મણિાખાંધ્યો પતિને ફાથ
 આસતી એણિપેર ઝોયરે રેાસાંલજો મ્હારાશા
 મામણિ દેખિસ તમથી વેગજો તોાફું મરિરેા
 આઠામાઝાફોને ધિરરો ન નાથજીાઝા
 ખણે છે દુશામન્ના પાતાલકેતુ ફરે સોધતોરેા
 તજી ઊદકને ઝન્નાશાન્નૂઠિ વાત ઊરાડશેરેા
 જ્યારે તમો જશો ગામામણિ નેઈરેા એક-
 લોતોામ રિરેા ઝાણે ઠામાપાતે વેળાથીજાં
 ધિયોરેાને મણીઝગમઘાટેામૃગયારમવાનિસ
 થોંતેારાયવતની વાટેાડાએક સરોવરઆ-
 યિયુંાત્યાંઊતર્યોચાલકુંમારારીતજળજળપીવા
 સાંચર્યોાવૃક્ષે બાંધીતોખારાઝાપોસત્તરિપા
 ણીતણીરેાજળમાંદેધરિને પાગાતેજમણિનું
 માદ્યેં પડીયુંાદેખિ નિરૂપ્યાજેનાગાદારિતુધ્ય
 જપાછો ઝોસરીાને ધનુષ લીધુંતાણીામાર-
 ઘામાંડેજેદલેાતવસર્પ જોળ્યાવાણીાપ્તાફ
 મોઆબ્યાછજિંફર્ધમાંરેાત્હારોમણિ દિહોઝાત
 ફારામનુષ્યમાંતું અધિકછેામાઘેદિનેમિત્રાયા
 શાજતાજન્યોજન્ય આવીમળ્યાાનેઅધરા
 ખાધાસખાઝૂપેત્રણજણશેત્તતારેાઅહ્યાચિ

(48)

मृदालशाल्म्याण्यान्.

षष्ठ्युद्गनेमा॥११॥रीतुहूनेभांजीइह्योने॥अथि
 ०ति सभाग्यारा॥ तमोह्कोनाछो दीदुरा॥तव
 जोल्यानागकुमारा॥१२॥न्यातहमारीनाग-
 नीछो॥पाताण हमाइ गामा॥ अरनइ नागना
 छिराहमो॥ अंद् युडामणिनामा॥१३॥हमो
 म्होटापुइषरहिये नम्यारे॥थियो आपणे मित्रा
 यारा॥रीतुध्वन रात्त आवत्ते॥तमो नित्यआ
 एोशरा॥१४॥सुजे देभाडीरी स्वर्गनूं॥तमेरा
 छ्यो गाव्नवनो यागा॥यागविरोधीपाभियोरे
 ॥लोवनविरोतूं लाग्या॥१५॥तूं फासो अ-
 तिदेवने॥माटे मित्रतुं योग्या॥हवे हमोनवस
 हीसकुं॥लाछे तमारो वियोगा॥१६॥ने दहोडे
 आवशो नहिं॥ते दहोडे अपवासा॥पछी तेपा-
 छा इया॥अंतरे अति शिक्हासा॥१७॥अणनण
 नित्यआवी मणे॥मेवा लावे अमृत्या॥आय
 पिये आनंद रही॥सूजे लोगवे अतृत्या॥१८॥
 अयोध्यापति आवतो॥न्यांवसे नागकुमार
 पावणावीने वणे नागते॥इरिनें फोणाचार॥
 पिता पूछे पुत्रने॥इयां नजोछो नित तन्नाशि
 तरपाछो वणे नहिं ते॥इमेइहवायमनुस्यमण-

(૫૬) મૃદાલશાખાખ્યાન.

ઝાંઘણી ધૂને કાંઈ ન સૂનેાખોળાખોળ અતિ માં
ડિંજાવણ વાંકે મુને મૃદાલશારેાગઈ અહાં
થકિ છાંડિજાટા અન્નનળ ફું ફ્યારે લણિંનેા
મૃદાલશા મજે રાણીજા લઈ નનારોને નિર-
ખાયતોાલાવું તેનો અંત આણીજા લાર-
ખે રિતુધ્વજ હાથ રૂઢી હોયા તો તેને નજીતા-
યજા અંજેવું વિચારીને પૃથ્વીપરાધરિને જીની
કાયજા પનાગુદ્ધા ગ્રેવરને નદિનાળાંને ઈજિ-
તર તાણી પળિયોજા અંજેવે સમાચાર કેહેવા
આવ્યાાવાટે નારદને મળિયોજા ૧૧ાકરને
ડીને દાન્તવખોલ્યોાફહો રૂષી કુરુણાજાજામ્હા
રી મૃદાલશાખોવાઈા તેની કહો કાંઈ તાળ-
જા ૧૨ાનારદ કહે તુછે મુને વ્હાલોાફુંતુ
ને અંજેપેરજા ગાંધર્વિ કન્યા દેશવર્નિતાતે શત્રુ
ભિતને ઘેરજા ૧૩ાઅંજેમ કહિને નારદવળિયા
ધયા અંતરધાનજા દાન્તવઆવ્યો અયોધ્યા
માંહેાંાન્યાં રીતુધ્વજનું નિધાનજા ૧૪ાલિસુ-
કરૂપે લિસા માગેા પુછે સઘળી વાતજા મંદિર
આવ્યો મૃદાલશાનેાથઈ રૂંડ વિપ્રની નતજા ૧૫
ાછને છખીલી બેઠી દીઠીાખખરો મનમાંપેમે

ભાગ્યશ્રુત્તરનર્થજરૂખાની સ્ફામોગાધુણીઘાલી
 બેઠોભાગ્યશ્રુતિ દુઃખજન્નલગિંહું ક્યારે ॥ ને
 અબળાદેદરશાન્તભાગ્યલગ્ન કરે તેભામનિ
 ફેરૂં ॥ હર્ષ કરવાનિભ મન્નભાગ્યજાપણ હરિય
 દનિ હર્ષ ન આવે ॥ સત્ય પોતાનું પાળેભાગ્ય
 સુરચિયારે વળકરું તો ॥ સતી રાપદર્શબાળેભા
 ગ્યપદાકું ન લોગણું રાન્ન ન લોગવે ॥ મૃદાલશાપ
 મેમર્ણભાગ્યત્કારે દહાન ફુલવાયે મનની ॥ ઠરે મુન
 અંતઃકર્ણભાગ્યનાં શ્રેષ્ઠ દિવસ મળિયો રિતુધ્યજ
 ને ॥ પાપી બોલ્યો ઘાણીભાગ્ય ફોફુંવર આમણિ
 મોઘોછે ॥ કેમ બાંધ્યો હર્ષે તાણીભાગ્ય રવાં શ્રેષ્ઠાં
 ધવો તો ઘટે નહિં તમને ॥ દિશે નારિનો રંગારભ
 ॥ શ્રેષ્ઠાણ બાંધ્યું મૃદાલશાયે ॥ મહંત કરો નિ વિ
 ચારભાગ્ય ॥ મારા મારે માથે રાત્રુ અનંત છે ॥ મુને
 મુવોફે તે ફોફભાગ્ય ॥ આ મણિ વિના નારી નહિં
 માને ॥ દેખિને નયે સુરલોકભાગ્ય ॥ રરા ॥ ॥
 વળણ ॥ ॥ સુરલોક નયે મણિ દેખેતો ॥
 પણ મુવે મુકું ઝેને નહિં ॥ નેગી ફે મહારાજ
 છો ॥ તમોચતુર મોટા છો સહીરે ॥ ૨૩ ॥ ॥
 કડવું ॥ ૨૩ મું ॥ ॥ રાગમેવાડાની દેરી ॥

(૫૮)

મૃદાલશાસ્ત્રાપ્ય્યાત્ન.

૧૧ ૧૧ઝેલું ફરિને ફૂંવર પળિયો ૧૧દૈતે વિ
ચાર્યું અંતઃકર્ણ ૧૧ મણિલણીં ફૂં ફપટ ફરીતો ૧૧
મૃદાલશા પામે મર્ણ ૧૧૧૧૧ મૃદાલશા મરે કે ઝે
મરે ૧૧ જોખે માંથી ઝેફ વાનું થાયા પછી રીતુ
ધ્વજની પૂઢ લીધી ૧૧ છાનો માનો જન્યા રાપે
લા સરોવરે આલ્યો ફૂંવરને ૧૧ મળ્યા પેલા ખેના
ગા પાતાલ કેત્તુ જો જોયું જાવી ૧૧ છે ઝફાં મ્હા
રો લાગા ૧૧ ૩૧ દિવસ કેટલા વચ્ચે જવા દઈ ૧૧
ધર્યું વિપ્રનું રૂપ ૧૧ તે દિવસે થયું જસુર નાગને ૧૧ સ્ફ
વારો આલ્યો તૂપા ૧૧ રીતુ ધ્વજ ત્હાં ન્હાવા ખેઠો
૧૧ ઝેફ ખેઠો દીઠો રૂધીજી ૧૧ વૃદ્ધ રૂપે પોતાનું કીધું
ને ૧૧ તે કહે ફૂં ફુજીજી ૧૧ પા રાય પુછે છે પ્રેમ ધરીને
૧૧ કેમ ખેઠા મુનિ જન્મ ૧૧ નિશ્વાસ મુકો છો ઘડી ઘડી
૧૧ જળ પૂર્ણ તર્યાં લોચન્ન ૧૧ ૩૧ ફર ફપાળે ખેઈ
ને ૧૧ ખોલ્યો પાતાલ કેતૂ ૧૧ ઘણું ફુજ છે મ્હારા ફર્મે
૧૧ ને પુછો ધારી ફેતૂ ૧૧ ૩૧ વરૂણ લોક મહીં ફૂંવ-
સું છું ૧૧ જતિ તે જી મ્હાં નામા ૧૧ ઝેફ આહ્વાણને
ઘેર ફન્યા ૧૧ રૂપે જોખન ધામા ૧૧ તે સાથે વિવાહ મ-
લ્યો પુત્રનો ૧૧ ત્હેના બાપને ઈચ્છા ઘણી ૧૧ ફન્યા
ફે મુજ પેણ છે ૧૧ જોખીં મૃદાલશાનો મણિ ૧૧ ૧૧

તે અયોધ્યામાં પરણીછે ॥ રીતુધ્વજ તેહનો કંથા
 તેલેવાફું જાવિયો છું ॥ દેખાડો તેગામનો પંથા ॥
 પગાસત્યવાદી શત્રુભિતરાન્ના ॥ સત્યપાળે છે-
 નો કુંમાર ॥ ફું રંક કુશીનું કાર્ય કરતાં ॥ મુંબથી ન
 નિકળે નકાર ॥ ૧૧ ॥ ફહો તમો કોણ દેશવસો
 છો ॥ કેમ જાવ્યા જા સરોવર ઘાટ ॥ નેન્નણતા
 હજોતો દેખાડો ॥ અયોધ્યાકેરીવાટ ॥ ૧૨ ॥ વા
 ચેક સુણી તે વિપ્ર કેરાં ॥ ફુંવરે કિધોડંડ પ્રણામ
 ॥ પ્રભુ ભેને નેવા નજો છો ॥ તેતો મ્હાં રૂના
 મા ॥ ૧૩ ॥ તે મણિ મ્હારી પાસ છે ॥ પણ ફહો ને
 ન અપાયા ॥ મૃદાલશાએ નેન્નણેતો ॥ વાત વિ
 પ્રિત થાયા ॥ ૧૪ ॥ દૈત ફહે સાંભળરે રાન્નાએ
 અર્થ સરસે મ્હારો ॥ તો કાલે મણિ આપિરી ॥ લુ
 પતિ પાછો એ ત્હારો ॥ ૧૫ ॥ સત્ત વચન આપ્યું
 પાપિયે ॥ વળી એમ જોલ્યો વચન્ના ॥ આવતાં મુ
 ને વારે મળ્યા હતા ॥ નાગતણાબે જે તન્ના ॥ ૧૬ ॥
 છેણે ફહાવ્યું ભૈને ફહેન્ને ॥ અહમને પારો સંઘ્યા
 ફાળા ॥ વસ્તુ અનોપ મ લાવવી છે ॥ માટે પાછા ન
 ન શો લૂપાળ ॥ ૧૭ ॥ પછે રાન્નયે મણિ છોડિ
 આપ્યો ॥ પાપી પાછો વળિયો ॥ પાતાળમાં હ્યે

(८६०)

मृदासरीआज्यान्.

पाछोआविनागकुंवरने भणियो ॥ १ ॥ टाअह
बुंरितुध्वले कुहाव्युंछे ॥ आनछे मारे कामा मृग
या रभवा नव आवरी ॥ रेहेने तमारे धामा
पना नाग पुत्र पाछा वज्या न्नएयुं ॥ भिन्ने आना
आपी ॥ पछे जयो ध्यामां विप्रने इपे ॥ दोउतो आ
व्यो पापी ॥ रणा ॥ वणए ॥ ॥ पापी
प्रपंच कुरी रोतो आव्यो ॥ पाखवधियो मुजरे ॥
रान सत्तामां आवि भणियो ॥ सांनन ॥ शुनन
इजरे ॥ रणा ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
रागवेराडीनी थोपाछा ॥ ॥ दैत आव्यो अ
यो ध्या जाभा ॥ इवेरी तुध्वननुं लईनाभा ॥ ॥ ॥
न्न सरवे चिरमय होया ॥ आ आह्म एको एकार
ए रोया ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
हाय कुंवर कुही ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
हैंडे मारी ठीक मूके पोका चाराय रा नुनित वि-
स्मय थयो ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
हो इशिलु इहांथी आविया ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
थी लायीया ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
॥ निश्चे नारी पाभ्यो तुनतन्ना ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
थी मजरे जाव्यो ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

ઋવું કહી બેઠોશિરાયારાન્ન પડિયો પ્રથવી માં-
 લ્યાના પૂત્રનું સંભારી હેતા અયોધ્યા પતિ થ-
 યો છે અયેતાળના બેઠો થઈ માંડ્યો ટળવળાટા
 હો કુંવર કહાં બેવડાવો વાટાપણા શત્રૂ નિતનેવા
 રે સફુ કોયા પ્રથવિ પછાડો બાઈતે રોયાપરા
 મહારા કુંવર ક્યાં ગયો પરહરીા વિધવા વહુ શામા
 ટે કરીાપણા આખૂં નય કરે છે રૂદ્ધાન રૂવે મૃદા-
 લશાસ્ત્રિ નન્દાાપણા બે બોટું નથી મર્ણ પામ્યા
 વન્તા સાયું હોયતો મુને ચૂદે સત્તાાપણા સન્ન-
 સર્વને વારે સુંદરીા નિશ્ચેવાત નથી બે ખરીાપણ
 ા નૂઠા બોલો બે બ્રાહ્મણ ફરીા બે કહે તેનાથી
 શું વધ થશેાપણા મૃદાલશાએ તેજ્યો રૂષીદેવા
 પાતાલકેતૂ આવ્યો તતક્ષેવાાપણા શું નૂઠો મુને
 તું કહે પાપણિા સાધવિ હોય નવપાસે ધણિાપણ
 ા મૃદાલશાયે તવ વાણિ નણિા શું દેખાડો મ્હો
 ટમ આપણિા રગાન શકે કો સ્વામિને ફણિા
 એક બેઠાણિ બાંધી મુન તણિા રણા ત્યારે રશિ-
 યે છોડી નાખ્યો મણિા ન્હાયું તવ મર્ણ પામ્યો ધ-
 ણિાપરા તુર્ત તાળવું કાઢું આફણિા નિવચાલ્યો
 સુરલોક ન્હાણિા રગા ત્યારે દૈતરિ ન્યામ્યો ગ્ન-

તિ ઘણીા મ્હેં મારી નારી શત્રૂ તણીા રજાને
 મુને મૂકી આવી પાપણીા તો સુખે કેમ રહે એ
 ઘણીા રપા મરસે રિ તુલ્ય આવી ઘેરા મ્હારા
 તાલકે તૂનું વણિયું વેરા રડા અહેવું કહિ પામ્યો
 અંતર ઘાના પછે સસરોળ આવી તે ઠામા
 રજા મોઈ લેવારે દિઠી વધૂા તવ રોવાલા અયું
 નગ્ર વધૂા રડા ઊઠ્યો રોતો શત્રૂ નિતરાયા મૃ
 દાલશાની લીધી કાયા રજા સર્વ મણિને દિધું દન
 હેના રક્ત જુદું તોયે નહિં એના ઊના પુત્ર વધૂા
 ન્યો પરવશ્યાં પ્રહમો માત પિતાને દુખિયાં કશ્યાં
 ડાઘા એમ રૂદન કરતાં અશ્રુ લેરા અહેવે રાત કું-
 વર આવે છે ઘેરા ડાઘા થાય માનશરૂદન અતિ
 ચિંતા ચીતતા અયોધ્યામાં દિહું વિપ્રીતા ડાઘા ઘો
 ર શબ્દો શ્રવણે પડેા ત્રાહ્યે ત્રાહ્યે કરી લૂપરડેા અ
 રાજું નગ્ર વિષે ઊપેન્યો ઊત્પાત ડુંવરે મન્ન વિ-
 ચારી વાતા ડપા ઊચાટે પેઠે પૂર માલેા પ્રભુને ઈ
 ને વિરુદ્ધ થાય ડડા લોક દોડ્યા લૂપતિ નણી
 ા મ્હારા આપો નિ વધામણી ા ડાઘા દુઃખ નવ
 મન ધરશો રજા અો આવે છે અહીં રીતુલ્યના
 ડડા અહેવી સુણી પ્રભુની વીનતી ા ઊધરકુયો

त्हां अयोध्यापति ॥ उल्लाभरे जेते शरं सायुं हशो ॥
 मुवो पुत्र इयमनुवतो यशो ॥ जगा हर्ष जश्व लरी
 पंधे पज्यो ॥ अहेवे आवतो पुत्र स्फामो मज्यो ॥ १
 ॥ गणे लपटायो नै ताता ॥ कोणे निवाज्यो दहेनीव
 ता ॥ ४ ॥ ज्ञाकाश मार्गे ब्राह्मण आवियो ॥ ते स
 मायार अशुल लावियो ॥ ४ ॥ ३ ॥ त्हेणे पुत्रने मुवो
 इहो ॥ ४ ॥ पुत्र देम निवतो थयो ॥ ४ ॥ तातल
 मुने कांछि थयुं नपी ॥ नूढो को ब्राह्मण सर्वथी ॥
 ४ ॥ ॥ भृहालशानी प्रछीवाता ॥ पछि करतो त्हां
 आंसु पाता ॥ ४ ॥ ४ ॥ मर्ण देम पामे प्रेमदा ॥
 साधवि सत पाणे छे सदा ॥ ४ ॥ त्हा रे पिताये
 वाणी लणी ॥ ॥ ते ब्राह्मण लाव्यो तो मणी ॥ ४ ॥
 ॥ ते मणिनुं वधु ने दरराण थयुं ॥ तत्काण ताणवू
 द्वाटी गयुं ॥ ४ ॥ ४ ॥ पडीते देकाणे दरी ॥ माया ते
 हुनी धरने परी ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
 ताणवू द्वाटी प्राण गयो ॥ ॥ जे वात दुं वरे सांल
 जीरे ॥ ॥ भृहालशाना मर्ण थडी ॥ ॥ पज्यो धर्णने भू
 रछावणीरे ॥ १ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
 राग परनियानी दंशी ॥ ॥ पितालु डेरां व
 यन सुणीने ॥ पुत्र पडियो लोभा ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

(૬૪)

મૃદાલશાખાખ્યાન.

શ્વહતોગાને જીડી ચાલ્યો વ્યોમાપાખ્યેત-
નથયો રિતુધ્વળાશરીરે વાધ્યું સ્ત્રીતા કાષ્ટવ
તકાયા ધૈર્યે રા બ્રહ્માન્ડ મુદિયું ચિત્તારાધિ
તત્ત્વમ થયો કુંવરા ત્વીતર આળા લાગી પાહાંહાં
નારી કરતો ઊઠ્યો મુરછા ફતીતે લાગી પાગા
મુગર વ્હોળા મુસ્તકે પારે યુધ્ધી ત્વરાતા કેશ પકા
મનિકામનિ કરતો ધાયે વળિ ઘરમાં કરતો પ્રવેશ
પાટામેડિ અટારીને ગોખને તાંપા સૂની દીરીસેલ
પશું હાસ્ય કરી સંતાયાં નારી પાખોખો માગું એના
પાત્રે મનફીલે હો એ મનફીલે મૃદાલશાખુનસ
માને મથલાવો તેમ થાલું ને પડે મુળને ગમાડ
પાકું પને કહાં કકલાવો કામનિ પાતમો મૂને ઘણું વ્હા
લાં પાત્રે મ કહિને રોવા લાગ્યો વળિ બ્બુરે ખૂણા
વંચાળા પાગા દાસી કહે સ્યામી શું ખોખો પાગે પ
ર રૂઢા શ્રી ત્વગવાન પાત્રે પાણું ઘર ઊઠવસ કરી
પાશણિયે વસાવ્યું સ્મશાન પાટાતે તો હથિકદિન
આવે પાને ઊપાય ફીલે લાખા કનક વરણી કા
યા લેની પાતે બાળિને ફીધી રાખા પાગા મુદેવો
ખોલતે દાસી કેરો પાતે સ્યામી થી ક્યમ સંખાયા
તેમનો તેમ ઊઘાડે મસ્તકા સ્મશાન ત્રણિતે

બન્યા ૧૦૦ ૥ આવીને ઊભો રહ્યો ન્યાં ૧૧ ૥ રામાની
 રાખોડી ૧૨ ૥ પ્રદક્ષિણા તે પુંહે કરતો ૧૩ ૥ પોતાના બેઠું
 કરવ્નેડી ૧૪ ૥ શું તામનિ ૧૫ ૥ ત્વસ્મ થયાં છો ૧૬ ૥ સ
 મવિસરવ્ને ૧૭ ૥ મ્હારા સમવ્ને જોલો નહિંતો ૧૮ ૥
 દેહ કરીશ સતખંડા ૧૯ ૥ દહાડી સાદકરુંકું ત્હમ
 નો ૨૦ ૥ ત્હમો શો મુને નથીકર્તો ૨૧ ૥ હોકોકીલાનાદી
 વિચારવે ૨૨ ૥ મુયો છજિં તૂં મર્તો ૨૩ ૥ મ્હેમરુંક
 રો છો છોકરવાદી ૨૪ ૥ પાણિ પાખો પ્રેમ ૨૫ ૥ જિઠો
 કેલાં જિઠો કેલાં ૨૬ ૥ પતિની ભણી ૨૭ ૥ પદા ૨૮ ૥
 મન વ્યાકુળ તે કાંઈ નભણો ૨૯ ૥ જોલે ઘેલાં ઘેલાં
 ૩૦ ૥ ત્હમું મૃત્યું કેમ થયુંરે ૩૧ ૥ હું થયો ન તુંથી કેલાં
 ૩૨ ૥ બન્યો ફાથથી જોસરડીને ૩૩ ૥ રાખોડીનો ઢ
 ગલો કિધો ૩૪ ૥ પામરીમાં ગાંસડો ખાંધી ૩૫ ૥ મસ્તક
 ડોપર લીધો ૩૬ ૥ પછે દેશમાં તે ફરવા લાગ્યો
 ૩૭ ૥ મમથો ખરેવાટારવે ચળિફો જોહને મારે ૩૮ ૥
 ન મન્ન જિયાટ ૩૯ ૥ માત પિતા જો પૂંહે દોડ્યાં
 ૪૦ ૥ ફેફડું વર પાછો આવ્યા ૪૧ ૥ દારૂણ વનમાં પરવયો
 ૪૨ ૥ નેતાં ૪૩ ૥ પરવત શુદ્ધને વાવા ૪૪ ૥ વિકટ વાંદે ચા
 ૪૫ ૥ પૂંહે ધાયા રાભરાણી ૪૬ ૥ રીતુધ્વજ પછી
 ૪૭ ૥ નવ દિઠો ૪૮ ૥ ન્હેનો પ્રેમદામાં છે પ્રાણી ૪૯ ૥

વેત્રઃ કાચ્યું ગંગાકેરું ॥ ત્હાં ખેઠો રાત્રીકુમાર ॥
 લલન મુખે લામનિનું ॥ નૈણે તે નળની ધારા ॥
 રૂઝા ॥ વળણા ॥ ॥ ત્હરે નૈણે જશ્ન ઘણાં ॥
 ॥ ધ્યાન નારીનું તે ઘરે ॥ પછે માત પિતા ત્હાં જાવિ
 મળ્યાં ॥ ને કાલાવાલા કહિ પેરે કુરે ॥ રજા ॥ ॥
 કુડવું ॥ રડમું ॥ ॥ રાજા જંદોલ ગોડી ॥ ॥
 માત પિતા શ્રેષ્ઠ શ્રોત્રરે ॥ હો કાલારે ॥ તમો મુ
 કો મનનો શોક ॥ કુંવર કાલારે ॥ પાછું કોઈ કુંવ
 નથી, હો કાલારે ॥ ને ગયું હોય સ્વર લોક ॥ કુંવ
 ર કાલારે ॥ ૧ ॥ કાલે કન્યાને આણશું, હો કાલા
 રે ॥ જો થકી રૂપ રત્ન ॥ કુંવર કાલારે ॥ તે માટે મં
 દિર જાવિયે ॥ હો કાલારે ॥ રજે લોપો હમારાં વ
 ચ્છન્ના ॥ કુંવર કાલારે ॥ રા ॥ વન વસવું છે દોલ્યું
 હો કાલારે ॥ રૂઝાંતો વિદ્યો મ્હોટાં થાયા ॥ કુંવ
 ર કાલારે ॥ જા ॥ કુનેતી લોકોમાં થશે ॥ હો કા
 લારે ॥ સ્ત્રિને માટે વસવું વન્ન, કુંવર કાલારે
 ॥ ૩ ॥ રૂઝેવું જાપણા કુળમાં થયું નથી, હો કા
 લારે ॥ તે માટે મુકો પરિતાપ ॥ કુંવર કાલારે ॥
 માઝ્યાં પરાયણાં આવશે ॥ હો કાલારે ॥ કાં
 ઈ કુરશું મ્હોટાં ખર્ચા ॥ કુંવર કાલારે ॥ ૪ ॥ ઘે

(६८) भृदात्तशाब्जाभ्यान्.

र जिष्णोदक जिज्ञाणतां, हो क्वालारे॥ तेलयो
जे नीत्य शरीर, कुंवर कालारे॥ अहं पोतानि
मेणे अंगधूवो॥ हो क्वालारे॥ कै दहडुं न्हावण
नीर कुंवर कालारे॥ पोतात्तां यूवा यंदनने अर्गल
हो क्वालारे॥ इस्तुरी नित्य योणाया॥ कुंवर काला
रोलेयिअंगे यत्तुपम वास्तना, हो क्वालारे॥
अहं लस्म योणवी डाय॥ कुंवर कालारे॥ डात्ता
मेरी अटारी अजे सवुं, हो क्वालारे॥ एहोवा पलं
गतजाठी॥ कुंवर कालारे॥ ७॥ अहं रत्नवुं सल्या
जिपरे, हो क्वालारे॥ कै कांकरा अंगे डाय॥ कुंवर
कालारे॥ ७॥ डात्ता इल्लोव किर्तन थै रहे॥ हो क्वा
लारे॥ न्नगवुं प्रातःकाण, कुंवर कालारे॥ अहं
वाध वड जोले घण॥ हो क्वालारे॥ लयपे मडे
द्रावु सियाण॥ कुंवर कालारे॥ टा अहं यातूर भा
सछे दोहे ला, हो क्वालारे॥ तेम सीतकाणनी
दहाडा॥ कुंवर कालारे॥ ताप घणो जिष्णकाण-
मां, हो क्वालारे॥ नय थोले देहमां प्राण॥ कुंवर
कालारे॥ ला अज्ञा मात पितानी पाणिये
हो क्वालारे॥ अमेम चंदे शास्त्रने न्याया॥ कुंवर
कालारे॥ मात पितानी अज्ञा विना हो क्वालारे॥

मृदात्तशास्त्राभ्यान्.

(56)

तपश्चायरे तो इणन होया। कुंवर कासारे ॥१०॥

चण्डाला तातपेहोमभ्यं ना पाभतामातपि

तानी आजा विन ग्रहेरे ॥ विप्र प्रेमानंद लणे ॥ ५ ॥

॥ पुत्रवयनशांशांङ्गेरे ॥ १११ ॥ ॥ १११ ॥ ॥ १११ ॥

॥ पारागभाङ्गसोरठीनी योपाध्या ॥

रितुध्वन ते ज्योत्यो वाणी । आंजडिये त्वरीने ।

પાણી તાંપા ઘેર ત્રાવું શું સુખ તનણી તા હાય મોઈ

भृहात्मशा राणी तारा कुहेशो श्री सगार्ध वजाणी

આવું જાળજાને આપો ને આણીપાડાને દહાડો

यपुत्रेषु पुराणीनां तोये नमणे भृष्टानशा राणीनाम्

पार्त्तुं भूषे ननु वेत्ते प्राणी ता देव विजा एते मम ध-

एषीयाएषीराया माया इमं नये तूखाएषीरापीणा

यच्छेदुःपत्नीघाएगीपाइतामाटे ग्नाशा म्हे लोह मा

श्रीगणेशाय नमः श्रीगणेशाय नमः श्रीगणेशाय नमः

शिवान्निरधारी॥ न्हारे जाले मृदातशा नारी

पाताभङ्गो पूज्या नयी मोरारीगतेवाततो भन्न

विद्यारोपात्ता न्न सव्याहय विमयाधारोपातोऽम्

भरें गा धवे कुमारी गा १११ मात पितान राजा वार

॥ ह्रीं श्रीं नमो भगवते वासुदेवाय ॥

वात्रिपूरारोतायहू नवब्जो हारागरातम

મનમાંને તે કરન્ને ॥ મ્હેં તો ગૃહસ્તાશ્રમને વર
 ન્યો ॥ ૧૩ ॥ અભાગિયો ફૂતમો પેટ સરન્યો ॥
 એ ફેવું નાણીને પાછાં કરન્ને ॥ ૧૪ ॥ નિશ્ચે ફૂંધ-
 ચો ને ગદ્દા ફૂંધાં ખેપ કરો છો ફોફટ ॥ ૧૫ ॥ ને વાટે
 ફૂંધૂં વાટો ॥ તે વાટનો સોધું ક્યમ પાયો ॥ ૧૬ ॥
 સર્વે થયું મ્હારે નિકંદા ફૂંતો છજીં ત્નાયે ગમંધ
 ૧૭ ॥ મ્હેં તો સગાઈ તમારી તોડી ॥ તે માટે ચોળી
 મ્હેં રાખોડી ॥ ૧૮ ॥ ત્યારે બોલ્યાં છે માવડી ॥ મુ-
 ને કહાં સકે છે આવડી ॥ ૧૯ ॥ વહુ આડુ સરવની
 મરે ॥ પણ તારી પહે કોઈ ના કરે ॥ ૨૦ ॥ મ્હાં કહ્યું
 કુંવર જી કરો ॥ મ્હારા સમ તમો પાછા કરો ॥ ૨૧ ॥
 ત્નાવ સગાઈ તો કાંઈ રાખો ॥ ૨૨ ॥ મતર છોડી રો-
 નાખો ॥ ૨૩ ॥ કહ્યું નવ માન્યું સવલે રી ॥ કુંવરને
 મન વાધ્યો કળે રી ॥ ૨૪ ॥ એવો વિચાર માતતા
 તે કહ્યો ॥ તવ કુંવર ત્હાંથી ન્હાસી ગયો ॥ ૨૫ ॥
 રૂપડાં પૃથ્વીયે રળવળી ॥ ૨૬ ॥ યોધ્યા ચાલ્યાં કળ
 કળી ॥ ૨૭ ॥ વહુ દિકરાનું દુઃખ ન છાંડિયું ॥ શત્રુ
 નિતે રાન્ન સન માંડિયું ॥ ૨૮ ॥ એ કથા તો એ
 રલેથી રહિ ॥ ૨૯ ॥ શી ગત થઈ ॥ ૩૦ ॥
 માખા પની માયા તે છાંડી ॥ ૩૧ ॥ ગંગા ત્રેતપ

માંડીપારટાનારીનીલશ્મફેડાં પાથરીા મુઃખે
 મૃદાલશા સુંદરીા રહ્યા માથે નરાતડકે બળતો
 પાનાથિ નારી સાહુટળવળતો ॥૩૦॥ મુખે વીકા
 સીકરે બહુનાદા કરતો મૃદાલશાને સાદાણી
 પારોઈ રોઈ કહ્યાં રાતાં ચક્ષાથયો દૂર બળ નવ
 પામે લક્ષા ॥૩૧॥ મુઃખે મ્હોડું ડહાડું વાધિયું ॥ ત
 ણિકાને તન સંતાપિયું ॥૩૨॥ મનમાં મૃદાલશા
 તણો છે સાંસો ॥ કાયા થઈ શામ ભપત પત્કાં વા
 સો ॥૩૩॥ ॥ વળણ ॥ ॥ મૃદાલશાનું
 સ્મરણ ફૂંચાં તે કથા શ્રેષ્ઠ લેથી રહીરે ॥ ચારલા
 ગી વીરને ॥ પછે નાગને ચિંતા થઈ સહીરે ॥૩૪॥
 ॥ ॥ કડવું ॥ ॥ રદમું ॥ ॥ રાગવેરાડીની દેરી
 ॥ ॥ ૩૫ ॥ નારદ વદે વળતું ॥ સાંભળ યુધિ
 શ્વર રાય ॥ પ્રાતઃકાળે નાગ આવ્યા ॥ તેનો જિલ્લ
 ચંગ ન માયા ॥ થામેવા સુંદર સાથે લાવ્યા ॥ બન
 ન્યો બાળક રહોતા ॥ સ્વરોચર પાળે આયિને ॥ રિ
 તુધ્વનની વાદડી નેતા ॥ રાવારલાગિ ન આયિ
 યો ॥ ત્યારે ગયા અયોધ્યા માંહે ॥ પૂછી વાતને લ
 તરુમારો ॥ કહો ગયો તે ક્યાં હો ॥૩૬॥ મેલ્લ સરવેરો
 તિ કહે છે ॥ રોતો શત્રુ નિત રાજ્યના તેને તમારો

ક્ષાલોરુતોતોાનેં વસ્યોછે વન્નાાજાકોબ્રાહ્મ-
 ણમણિલાલિયોાાફલ્યું મર્ણ રિતુધ્વનનુંથયુંાતે
 મૃદાલશાયે સાંલજ્યુંાતવતાજવુંફારીગયુંા
 પાપછેરિતુધ્વનધેરઆવ્યોાાસ્નાયું મૂઠ મૃદા
 લશાનારીાતેમનેતેમતેગયોવનમાંાઝરુ
 મોથાફ્યાંવારીવારીાડાબન્યોપડ્યાલોમિ
 પેરેાવૃદ્ધનાંવાયક સાંલળીાથરથરધ્રુનેકાંઈ
 નસુનેાપડતાંતોમુરછાવળીાજાબેઘરિ-
 કાયેજિઠ્યાબન્યોાશરીરેઆવીસાનાારોત
 રોતાનેતાનેતાાઆલ્યાતેફસ્મશાનાાદા
 બઈબુઝેતેલસ્મનેાવળિવન્નમાંઆપડ
 તાાફોફોબાંધવફોફોકરતાાજારતથીઆ
 રડતાાનાપર્વતનેયાદિશાનેઈાપછીયા-
 ફ્યાબન્યોબનયાાઝહેવેજઘોરવન્નમાંફોબે-
 ફોદિફોરિતુધ્વનરાયાાજનાઘાઈપાસેઆવ્યા
 બન્યોાનૈણોલરિયાંપાણીાચાલકુંવરેજિઠિ
 આલિંઘનદિધૂાગદગદકુંડેવાણીાજજાઅરે
 લાઈલલેપધાર્યાાવનમાંપણનેયાઆલ્યા
 ાહર્ષેઅશ્રુખરેમ્હારેાશુંમૃદાલશાનેલાવ્યા
 ાજરાનાગકફેકફાંથિદિઆવે,લાઈલ્હેણોસ્મ-

શાન નિવાશં ॥ માતપિતા તનિરાનમૂઢ્યં ॥ ધિ
 રાઝોત્કે આશં ॥ ૧૩ ॥ ॥ વળણ ॥ ૧૪
 વિરા આસી વિપત તુલને ॥ નેજીઠોરાજકુમારે
 મૃદાલશાસરખી માનુની ॥ લાવું સ્ફુલ્લ આઠારે
 ॥ ૧૫ ॥ ॥ કુડવું ॥ ૧૬ ॥ ॥ રાગ મેવાડની
 દેશી ॥ ॥ રૂશી નારદ વદે વળતું ॥ સ્વણોયુ
 ધિહર રાનંતળ ॥ સ્નેહ વચન સુણિ નાગકેરાં
 ॥ તવ ખોલ્યો શે ત્રુલિત તન્ન ॥ ૧૭ ॥ ખોરી
 વાત બનત તે ન મળે ॥ મૃદાલશાની કાયળ ॥
 હરિહર શ્રદ્ધા મળિને ઘડે તોયે ॥ ઝહે વિન નિપ
 ન થાયળ ॥ રાત મો મંદિર પધારો તમરે ॥
 ત્નોગવો ન્હાતા વિધલોગળ ॥ મૃદાલશાઞ્ચ
 વીક્રહે પધારો ॥ મ્હારો ત્હારે જિતરી નેગળ ॥
 ૩ ॥ ઝહે વું કહીને આસન વાળ્યું ॥ ત્તરમગાંસ
 ડિ ખોલેળ ॥ ૩૪ ॥ મૃદાલશા ઘેર નર્ઝજે ॥ ઝહે-
 વાંઘેલાં ઘેલાં ખોલેળ ॥ ૩૫ ॥ શાનાગ પુત્રે જિપા
 યો કિધા ॥ પળ કહ્યું નંધરે કાનળ ॥ પછે મૃદા
 લશાની રોધને ઝર્યે ॥ ત્તમિ ન્નેયાં ત્રણલૂ
 વન્નળ ॥ ૩૬ ॥ પાયા મ સત્તાને શ્રદ્ધા સત્તારે ॥ વળિ
 નેયું વૈકુંઠળ ॥ શૌવલોક કુરિ કુરિ ન્નેયું ॥ ૩૭ ॥

(૭૪)

મૃદાલસરાઆખ્યાન.

પૃથ્વીનો અંતજી ૧૬૧૧ ચપળ રૂપે બેઠેને આયે
પાયજિરિતુધ્વલપાસેરેહજી ૧૧ નિસાયેબનેયેમં-
દિરેપણ તાતનેવાત નકેહજી ૧૭૧૧ અન્નજિ
દકમિત્રોને નરૂપે ૧૧ને આખો દિવસ ઊદાસ
જી ૧૧ શરીરે કષ્ટીતથઈ બન્યો ૧૧જાણ્યા એમ
ખરમાસજી ૧૧દાએક દિવસ પિતાયે પૂછયું ૧૧
દૂખજાં દિસે તમતન્નજી ૧૧શોક સાગરમાંખૂ-
ડ્યા હો ૧૧ નયિ સ્ફેવાતૂ લૂવન્નજી ૧૧લાવાય
ક સાંતળી તાત તણાં ૧૧પછિ જોલ્યા તરિ
ને ચક્ષજી ૧૧મૈત્રિ કરશે જાલપુઠે લેને ૧૧માથે
છે દુઃખનાં વૃક્ષજી ૧૧૧૧૧ પૂર્વ કથા સાંતળિયે
પિતાજી ૧૧એક અયોધ્યાનો લુપાળજી ૧૧લે-
ની સાથેમૈત્રી હમારે ૧૧પ્રાણપે અતિ ક્લાલજી
૧૧૧૧૧ લેને મૃદાલસરાલે નારી ૧૧હમે લાલિકુહિ
જોલાવીજી ૧૧પ્રેમદાતે મૃત્યુ પામી ૧૧વાતપઈ
ગઈ લાવીજી ૧૧૧૧૧ વિનતાવિયોગથી ચૈરાગ
જિપન્યો ૧૧લેખ સન્યસ્તનો લીધોજી ૧૧ફરીજે
કન્યાને નવપરણ્યો ૧૧જિપાય એક ન સીધોજી ૧૧
૧૩૧૧મૃદાલસરા આયેતો ઊઠે ૧૧જીબે નહીંજિપાય
જી ૧૧તે બેગીતો હમોપણ બેગી ૧૧દુખજી તે

મૃદાલશાસ્ત્રાખ્યાન.

(૭૫)

થકિ કાયલ ॥૧૪॥ તાત ફે તન આને ફોછો ॥
 એટલું એક કામલ ॥ મૃદાલશાસ્ત્રાણીને આપું
 ॥ ખરચ પડે નવ દામલ ॥ ચાલો નર્થયે ઈશ્વર પા
 સો ॥ સેવિયે શ્રીત્રિપુરાર ॥ લગિતે ફીને શંભૂ
 ફેરી ॥ તે આપશે એ નાર ॥૧૫॥ ॥

વળણ ॥ ॥ નારને તે લવાડ શો ॥ સુણી પુ
 ત્ર પ્રસંન થયારે ॥ જાપ્સરા જો જનંત લઈને ॥
 લોળાને લોવન ગારારે ॥૧૬॥ ॥ ફડવું ॥
 ઝૂંમું ॥ ॥ શગવસંતની દેરી સભની ॥

॥ ॥ શિવને રીતવવા ॥ નૃત્ય જાદે સંગિત ના
 દા શિવાટેકા ॥ કૈલાસ શિખરે આવ્યા ત્રણ
 ॥ સાથે જાપ્સરા જનંતા ॥ લોળાને લુવને નૃ-
 ત્ય માંડ્યું ॥ ફૂલ્યો કામ વસંતા ॥ શિવા ॥ ૧ ॥ તાલ
 મૃદંગ ઊપંગ ને વેણ ॥ ૧ ॥ જોલે ઝમઝમ પાગ ઘુઘર
 ॥ ૧ ॥ જરજર ફેરે લોળાની જાગળ ॥ પૂઠે પુરે પુત્ર સ્વ-
 સ્વરા શિનારા તાલ સૂર ચૂકે નહીને ॥ નાચે ફદિ
 ને મરડી ॥ ફેર ફૂદી ફેરે પ્રેમદા ॥ જન્યો જન્ય લૂન
 તરડી ॥ શિવગાડા ॥ નૃત્ય સુંદર નાગે માંડ્યો ॥ થૈ
 રહ્યો થૈ થૈ દાર ॥ શટંગાર સન્યા સફ કામની ॥ ફેર
 મળના હાર ॥ શિવગાડા ॥ હાલવા વન્ને ઈને શંકર

૧૧મંદિરમાંથીજોલ્યા૧૧બહારનીકુળીનાચવાસા
 ૧૨યા૧૧થૈથૈમુઃખેજોલ્યા૧૧શિવજીવિરાજેછે,નૃ
 ૧૩ત્યજાદેસંગિતનાદાશિવનાપ૧૧સિંગીતુરના
 ૧૪સ્વરજતિય૧૧વિષેરીત્કુંભટાયાનાગઅગિ-
 ૧૫નગુલાલજિરાડ૧૧શંકરનેત્વશ્મસુહાયાશિવ
 ૧૬૧૧ફુંદેહારસ્પર્ષનાસળકે૧૧વાગેડમરૂનેડાકા
 ૧૭આવોરેઉમયાવરફુંદેછે૧૧પ્રેમેમારેદાડાશીવ
 ૧૮૧૧ડાનીલફુંદળનાચેઝમઝમા૧૧સર્વેસાધ્યુસં-
 ૧૯ગીતાનાગનોનૃત્યસુંદરદેખી૧૧હરખ્યુંશંકરનું
 ૨૦ચિન્તાશિવાદામાગોનાગનેનેઈએતે૧૧ફુંદ
 ૨૧વોતૃષ્ઠિમાનાઅજરેશિવમૃદાલશાજીવોઅ
 ૨૨માગુંવરદાનાશિવા૧૧શાત્રુનિતનોરિતૂંધ્વજ
 ૨૩ફુંવરાતેહેનીમૂઈછેનાગ૧૧મૃત્યસન્નિવનથાયે
 ૨૪નારી૧૧છેપ્રીતવડેસંસાર૧૧શિવા૧૧નાત્કમોપ
 ૨૫રનેઅર્થેઆયશકિધો૧૧ફુંદરખ્યોફુંદેહરહરા
 ૨૬એમૂઈમૃદાલશાનિવશે૧૧અહેવોઆપુંએકવ
 ૨૭રાશિવા૧૧૫૧૧ભમૂનાતીરેભજોત્કમો૧૧ફુંદ
 ૨૮એકઅનૂપાનાઆહ્લહરનેપીતૃકેશાકેઆપ-
 ૨૯નેત્રિપિન્દદાનાશિવના૧૧૫૧૧અધ્યેનોપીંડના
 ૩૦ગીનેને૧૧અણદુંણનોતેખગધારી૧૧તેનીમ-

ધ્યમાં ફેણ ફાડયે નરો ॥ મૃદાલશાને નારી ॥ શીવ
 ॥ ૧૩ ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ નિકળશે મૃદાલ
 શા નારી ॥ ઝેવું ફહીને ફરવળ્યારે ॥ વર નવપા
 મ્યા પન્નગ ત્રણ તે ॥ નમુનાને મારગ પળ્યારે ॥
 ૧૪ ॥ ॥ કડવું કમું ॥ ॥ શાગ ગોડીનીયો
 પાઈ ॥ ॥ પન્નગ ત્રણ નણ ફરવિત થયા ॥
 ગંગાને ઊપ કુંડે ગયા ॥ ૧૫ ॥ પિતાયે તવ વળાવ્યાત
 ન્તા ॥ ન્નજો ન્યાં રિતુધ્વન રાનન્દ ॥ ૧૬ ॥ રાફેતાન
 વર પામ્યાની પેરા ॥ પણ તેડિ લાવને તેહને ઘેરા ॥
 ૧૭ ॥ ફું આવું છું શ્રાદ્ધ ન કરી ॥ ને ઊં નડે છે જે સુંદ
 રી ॥ ૧૮ ॥ ને ત્હમને લાગશે આવતાં વારા તોતે
 ત્હાં મરશે નિરધારા ॥ પાઠ્યે ફેવું ફહી વોળાવ્યા
 બાળાના ગ શ્રાધને બેઠા તતકાળા ॥ ૧૯ ॥ દર્ભ
 શાખા પૃથ્વી પ્રથન્ડા ॥ નવતલ પિશ્તના મુક્યાપિ
 ન્ડા ॥ ૨૦ ॥ મધ્યનો પિંડ વિડારણ કર્યો ॥ ત્રણ ફેણ
 વો મણિધર નિસર્યો ॥ ૨૧ ॥ ત્હેની મધ્યમાં ફેણ ચિ
 ડારણ કરી ॥ ત્હેમાંથી નિકળી સુંદરી ॥ ૨૨ ॥ લાવિશ્વ
 વસ્તુ તણી તે દિકરી ॥ ફરી ફેણ થકી અચતરી ॥
 ૨૩ ॥ મુખે નપતી પતિનું નામા ॥ ફેર ફેરું આવી
 છજીં આઠમા ॥ ૨૪ ॥ અરબકે તે દિઠી કુંમારા અ

થઈતિ કહ્યો સમાચારાપરાત્યારે પાયે પંડી મૃ-
દાલશાપાતમો પિતા સત્યદિલે મુનવશ્યાપાપ
પામુને ઘાખવો વનનો પંથા કહાં બેઠો છે બેગીથ-
ઈકંથાપજાનાગ કહે તું જાવ પાતાળામજશે
સ્વામીસંસય રાળાપપા પછે જાવ્યો લાવ્યો તેના
ગઘેરુફોળા ચાર ક્યો બહુ પેર પાપાએકાંતે
હતી એક જોરડીપાત્યાં રાખી મૃદાલશાગોરડી
પાપડાસકળ વસ્તુ તે માંહે લરીપા દ્વાર લીડી રા-
ખી સુંદરીપાપટાએકથાએદલેથી રહીપા પેલા
કુંવર મૈત્રને મળિયાસહીપાપલાજાવતાદીડા
બન્યો વીરાપરિતુધ્વને નૈણે લરિયાં નીરા રઠ પા
ત્તલે લાઈયો કીધો વેવારામાણે માણે મુખ્યો
મિત્રાચારારણા મૃદાલશાયે મુને પરહુચ્યો પા
તો તમો પ્રેમશા માટે ધરો પારપાદૈવે કીધો મુનેદુ
બળોપાતો મન મૂકીતમો શાને મળોપારડાઆ
ટલે દહાડે શાને આવિયા પાશકે મૃદાલશાને લાવિ
યાપરજાસર્પ કહેરે મહિપતી સુણોપાઅરબકપિ-
તાબુછે હમતણોપારપાત્હેને સમાચાર હમથી
થયોપાબૃહ્નાગ ઘણું દુખી થયોપારડાત્હેનામો
કહ્યાઆવ્યાઆમાકહ્યું ફોળાતેડીલાવોધામ

(८०)

मृदात्तशास्त्राभ्यान्.

रशाते आवे तो न मुं हुं जन्ना माटे या लोणा-
न्धव नन्ना रदा रितुध्वन इहे साधयो नेग
तो हवे शा फोणा लोगा रना मृदात्तशास्त्रे
पीरशे अन्ना त्करे ज्ञा मुज इरे तो नन्ना ३०
॥ ते लूजी ने हुं डे म न मुं ॥ ज्ञा मनो ज्ञा म सूधा
दुप्पे ज्ञा मुं ॥ ३१ ॥ मैत्र इहे इधु थाय दैव वाता मृदा
त्तशास्त्रा पे ह म ताता ॥ ३२ ॥ अहेयो ज्ञो ज्ञते ज्ञा
न्धवे इह्यो ॥ ३३ ॥ रितुध्वन जिरी ज्ञे गो थयो ॥ ३४ ॥ नारी
ने नामे थयो ज्ञे वणा या लो नैये थै जिता वण
॥ ३५ ॥ पाताण चिरोत्रेण न्णा परवर्या ॥ ३६ ॥ ज्ञग
ध न्ण मां ह्ये जितर्या ॥ ३७ ॥ नागनी पिद्याशी
ज्वी ॥ तेथी ते रायने न्ण गती हवी ॥ ३८ ॥ अ
रुण्डनी पासे आव्या ज्ञापे ॥ ३९ ॥ शंलू तणो नेप
रुछे प्रतापा ॥ ४० ॥ विविध पे र इरी फोणा यार
॥ ४१ ॥ न इह्यो पे लो समायार ॥ ४२ ॥ रुवाग-
ता डीधी सर्पे सर्वे मणी ॥ ४३ ॥ रा न्णुं वरते नेयो ने
यो वणी ॥ ४४ ॥ पण ते नही ले तो डो रुवाहा
डो साथे न इरतो संवाहा ॥ ४५ ॥ ॥ वल्लणा
॥ ॥ वादन इरे अवर डो साथे ॥ ४६ ॥ मुजे
मृदात्तशास्त्रा भरे ॥ विद्याय थाये रितुध्वन त्यां-

(८२)

भूदात्मशाब्ज्यान्.

॥ नानागङ्गा देवुं भागियुं ॥ जेकु मृदालशानार
 ॥ नवनवी कन्या कोमली ॥ जालिजापुं हनशा
 ॥ जोपेली ओरडि विषे ॥ कुं लणो नषितमनेकु
 ॥ प्रेम हरी तो जोलरी ॥ मृदालशा वायेकु ॥ ११ ॥
 ॥ सुणी राय जाव्यो उगमगतो ॥ ओरडा लगीया
 ॥ ली ॥ हां कुमारी को प्रेमदा ॥ जेडो कुमाउ तेजाली
 ॥ १२ ॥ अन्यो अन्य नषितम विलासो ॥ वाणी थ
 ॥ डी जती लाडो ॥ अन्यो अन्य प्रित जहार पडतां ॥
 ॥ दाल्यां जे कुमाजो ॥ १३ ॥ ओरडि डिघडी गछिने ॥
 ॥ लरायां लोयन्ना ॥ स्हा मास्हाभी वद्यां अन्यो ॥ थ
 ॥ यां भन्न प्रसन्ना ॥ १४ ॥ जणज्यो ते वछूटे नहिं ॥ स्ते
 ॥ हनी जति इहाणी ॥ नाग सरवे हरजीया ॥ प्रिति
 ॥ स्तेह परस्पर न्नाणी ॥ १५ ॥ ॥ वणणा ॥ ॥
 ॥ वादे वद्या ते वाद सहु ॥ नेमण्यां नरने नाररे ॥ सु
 ॥ जपाम्यां संसारनुं ॥ हुवे नय जयो ध्या कुमाररे
 ॥ १६ ॥ ॥ कुवुं ॥ ३३ भुं ॥ ॥ राग श्रीनी
 ॥ दरी लटकनी ॥ ॥ मृदालशाने महिप-
 ॥ ती ॥ भजे प्रेम नदीने पुररे ॥ नेत्र तुरी जस्यार
 ॥ थछिने ॥ मण्यां अन्यो ॥ पुररे ॥ ॥ ॥ व्योम भारण
 ॥ विलणी यमडे ॥ त्यम कुंथे लीधी कुमनी ॥ संतो

ખ્યો સ્વામિ પોતિદ્રોપછે બોલી લામનીપારા
 મંદિર પધારો મહિપતિપાર્શ્વને દેવાસુઃખરોપતા
 પટણે તેહેના તનનોપાનેતાં તમારુ મુખરોપાવ
 ચન સુણી સુંદરી કેરુપાગયો નાગ સલાની માંદરો
 પામુખ ફજા મન હર્ષ અધિદ્રોપમન મોહથી મલકા
 ચરોપાજા ન્હેની કમળ સરખી ફયેળીપાનેત્ર બેઝં
 ખૂલરોપાફિંડતો મદમાતંગનેવોપાસુંદર સરખાલુ
 બરોપાપારસર્વ જનોયે માન દિધૂપાઆપિયું દિવ્યા
 સન્નરોપાપાંચ દિવસ ફોણાપાખિયાપાસતિસ્મા
 થેરાજ ન્હેરોપાડા મૂહૂર્તનેયું બેરીખોપાશુભતિ
 થીશુભવારરોપાગાંધર્વિ સાથે ચાલિયાપાબંન્યો
 તે નરનારરોપાજા સ્ફુરત સર્પ સાથે થયાપાસજી
 શુભ સંગારરોપાવાલિત્ર ન્હાના વિધનાંપાથેશુદ્ધો
 નયનયકારરોપાદા વિદાય માગીને વળ્યાપાઆન
 વ્યાજયોધ્યાગામરોપાનરનાર બંન્યોશોભતાંપા
 રવિતેજે રતિને કામરોપાલા વસ્ત્રવાહન નાગનાં
 તેણે શોભિત કાંતિરોપારીકે લક્ષ્મિ સાથે આલ્યા
 પાહરિહરની પડેલ્લાંતિરોપાગારણાતૂર નકેરીધેરી
 યાગેપાશોભિત છત્ર નિશાણપાશાન્તુભિતનીસ
 લાખાંબઈપાસેવડે કિધૂં જાણરોપાશાનગરસન

ઘણું જિલ્લતું રોજિલ્લતું જંગન માયરે ॥ આસ્વ
 મંસરખું સાંભળીને, દોડ્યા શત્રૂનિતરાયરે ॥ ૧૧
 ॥ ધરખડે ફસ્તી ખાલખેલડા ॥ સાખેલા અસ્વારે
 ॥ છાંદણાં છાંટ્યાં મોડુ ચણિટે ॥ પટકુળ જાંધાં દ્વા
 રે ॥ ૧૨ ॥ માતપિતા જાવી મળ્યાં ॥ કેટલ્યાં
 તનનાં દુઃખરે ॥ માતા મોતીયે વધાવી ॥ મુખને
 ઈપામી સુખરે ॥ ૧૩ ॥ નહોતું સાંભળ્યું તે દિહું ॥
 ને ભુવપામી મોઈરો ॥ ગાલતે મંદિર જાવ્યાં ॥ ૧૪
 ॥ ન મોહીને ઈરો ॥ પાનાગ નંદન જાવિ મળિયા ॥
 રાત્રુનિતને લાંઘ્યા પાયરે ॥ જોશિં કળતમને થયા
 તે ॥ શિવ તણી ક્રીપાયરે ॥ ૧૫ ॥ અપેઈતિ માંડી
 કહ્યો ॥ સર્વ તે સમાયારે ॥ વાત ચરચઈ ચોદ
 લોકે ॥ મોઈ ભુવી ખીલુ વારરે ॥ ૧૬ ॥ માનવા
 ધ્યું માનની નું ॥ સફૂ પુછે મૃત્યુની વાતરે ॥ સમા
 ચાર સુણી નારના ॥ મળવા જાવ્યાં માતને તાત
 રે ॥ ૧૭ ॥ ॥ વલણ ॥ ॥ જાવી મળી
 ગયાં માત તાત તે ॥ જ્ઞાનંદ્યાં અતિ રૂદેરે ॥ ૧૮ ॥
 મૃદાલશા શું કરેરે ॥ તે લદપ્રેમાનંદ વદેરે ॥ ૧૯ ॥
 ॥ ॥ ૬૬ ॥ ૬૪ મું ॥ ॥ રાગ ધવળ ધ
 ન્યાસીની દેશી ॥ ॥ નારદ ભુવાણી વદેરે

૧૧ સુણો યુધિષ્ઠર રાયજી ૧૧ નરનારી સંયોગે દિવસો
 ૧૧ હાસ વિનોદે નયજી ૧૧ ૧૧ પાતાલ કેતુ ફરીને આ
 ૧૧ ઓ ૧૧ અતિ તનૂં ધરી રૂપજી ૧૧ લેની માય. નજી
 ૧૧ ઝોળખી ૧૧ શિખ્યો રિતુધ્વજ નૂપજી ૧૧ રામ મૃદા
 ૧૧ શાનો મારનારો ૧૧ આવ્યો છે બીનિયારજી ૧૧
 ૧૧ રાત્રિયે ઝોળખિ, શિખ્યોને મુક્યો ૧૧ નવકિધો
 ૧૧ લેને પ્રહારજી ૧૧ ૩૩ ૧૧ એક દિવસ સૌ અતિ તને
 ૧૧ તેજ્યા ૧૧ તો ન નને લોવન્નજી ૧૧ તે મળતો પે
 ૧૧ લો દૈત્ય આવ્યો ૧૧ સઘણું ખાધું અન્નજી ૧૧ ૪૪
 ૧૧ દૈત્યે માયા પ્રગટ કરીતે ૧૧ ન્નુવે રિતુધ્વજ ધિસજી
 ૧૧ ખડ્ગ ગ્રહિને કેરા બાલ્યા ૧૧ ફરી રૂપજી છે ઘું રીશ
 ૧૧ ૧૧ પાતાલ નય નયકાર થયો પુરમધ્યે ૧૧ ફેધનધન
 ૧૧ રિતુધ્વજ રાયજી ૧૧ સુખ વન્તિ સૌ પામવા લાગ્યો
 ૧૧ કૃષ્ણ સ્તમો મહિમાયજી ૧૧ ૫૫ ૧૧ પછિ રાત્રી નિત
 ૧૧ ગયો તપ કરવા ૧૧ રાત્ર પુત્રને આપીજી ૧૧ સત્ય
 ૧૧ ધર્મ આણ રિતુધ્વજની ૧૧ રઢી દરો દિશ વાપી
 ૧૧ ૧૧ ૫૫ ૧૧ ફેરલે વરસો મૃદાલશાયે ૧૧ પુત્ર પ્રસવ્યા
 ૧૧ ચારજી ૧૧ રૂપકળા ગુણ સુંદર દેખી ૧૧ પુત્રે રોન
 ૧૧ લ્યું દૂરજી ૧૧ ૬૬ ૧૧ સત્ય નિતને સત્ય ફરમી ૧૧ શા
 ૧૧ ત્રુદંતને વડે નામજી ૧૧ મહાજ્ઞાની પુત્ર થયાતે ૧૧

કેવળ આત્મારામજી ૥ ૮ ૥ મૃદાલસરાયે ત્વણ-
 વ્યાજાળક ૥ ૧૨ ૬ ૬ કર્તા રસજી દ્વારજી ૥ ૧૩ ૬ ૬
 માંથી ફાલ ૩ ગાતાં ૥ તબ્યો તેણે સંસારજી ૥
 મ્હોરા થઈ વન મધ્યે ચાલ્યા ૥ માતનો લઈ જિપેદેશ
 જી ૥ ચારે કુંવર ગંગાતીરે નઈ ૥ તબ્યા કર્મના કુળે શી
 જી ૥ ૧૧ ૥ રિતુધ્વજ દુષિ થયો અતિરોડો ૥ ૧૨ ૥ તો
 ગવશે રાબ્યા સન્નજી ૥ ૧૩ ૥ અજે અખળા તેં તો ગ
 મુકાવી ૥ નેગી ફીધા તન્નજી ૥ ૧૪ ૥ નારી ફે
 ફો નાથ જીરે ૥ એ વારતા છે સન્નજી ૥ નેત-
 મો ઘર સૂત્ર માંડ્યું ૥ તો શીશી પડી વિપન્નજી
 ૥ ૧૫ ૥ મ્હેવું સાંતળ્યું નવ સ્વામિયે ૥ તવ થયું
 બ્રહ્મજ્ઞાનજી ૥ ૧૬ ૥ બીઠોની અખળા વન નઈયે ૥
 તબ્યે શ્રી તગવાનજી ૥ ૧૭ ૥ કામની ફેરે
 સ્વામિ મ્હારા ૥ બીઠરમાં છે પુત્રજી ૥ તે પ્રસ-
 વે કે આપણા નઈરું ૥ સોંપી તેને ઘર સુત્રજી
 ૥ ૧૮ ૥ પછે પુરે માસે પૂત્ર પ્રસવ્યો ૥ અલરક
 નામ તો ધરિયુંજી ૥ મ્હોટો થયો ને રાજ સોંપ્યું ૥
 માખાપનું ફહું ચિત ધરિયુંજી ૥ ૧૯ ૥ માત તાત
 ફે નૈયે તપ કરવા ૥ તમો પ્રભને પાળોજી ૥ મા-
 તતાતનાં વચન સુણીને ૥ પુત્રે જિતર પાછો વા-

(८८८)

मृदाक्षराभ्यान्

બ્યોલુ ॥ ૧૭ ॥ નેગી પઈને નરા વધારે ॥ તો વડ
 દહ જ્ઞાની નાથિલુ ॥ ઘણું નીર વિશે રું નણ્યે નિર
 મળા ॥ તો નાહ્યે છે મચ્છ નો સાથલુ ॥ ૧૮ ॥ ॥
 વલણા ॥ ॥ સાથ મિનનો રહે નળમાં ॥
 પણ પરમેશ્વરને નવ મળેરે ॥ ગૃહસ્થાશ્રમમાં
 પ્રભુ મળે ॥ તે મુકી વન કોટલવળેરે ॥ ૧૯ ॥ ॥
 કડવું ॥ ૩૫ મું ॥ ॥ રાગ ધન્યાસીની દે
 રી ॥ ॥ વાદે ફાર્યા માત પિતાયલુ ॥
 ભાઈ યોને તેડવા નયલુ ॥ તે જ્ઞાનથી છંડા
 વ્યાલુ ॥ પાછા ગૃહસ્તાશ્રમ મંડાવ્યાલુ ॥ ૧ ॥
 ॥ ॥ ૬ ॥ ॥ ગૃહસ્તાશ્રમને
 વર્ણવ્યો ॥ ખંડિયો સંન્યાસ ॥ મન સ્થિર છે
 પોતા તણું તો ॥ સમિપ છે જીવિનાશ ॥ ૨ ॥
 હરિ વિના જીનું કોનથી ॥ મન ફલિત જા
 સંસાર ॥ મન સમ્યું તવ નાણું ॥ ને નગત
 નો નિસ્તાર ॥ ૩ ॥ બ્રહ્મ ત્રિગુણી એક છે ॥
 આદ્ય અંતને મધ્યમ સાર ॥ બ્રહ્મનાવ ત્રિગુ
 ણે રાખ્યો ॥ તો ઊતરશે ભવ પાર ॥ ૪ ॥ જ્ઞા
 ન જીવો કિક એ ફલું ॥ જ્ઞાનંદ સરવે પામિ
 યાં ॥ માત પિતાને પુત્ર ફોંચે ॥ સંકષ્ટ સઘળાં

વામિયાં ૥ ૫ ૥ કેટલે જોડુ વરસો મૃદાલસરા ૥
 તે સ્વામિને તેડી ફરી ૥ રાત્ર સોંપ્યુ પુત્રને ૥ ગાં-
 ઘર્વ લોક તે પરવરી ૥ ૬ ૥ સત્ત ગુરુ કહે રહ્યો
 નડને ૥ ૭ ૥ જો કહ્યો મ્હેં ઈતિહાસ ૥ નારદે કહ્યું
 યુધિષ્ઠરને ૥ તવ ઊપન્યો બિલ્હાસ ૥ ૭ ૥ પવિ-
 ત્ર કથા માંઈડ પૂરાણો ૥ તેહનું વિસ્તાર્યું જા-
 ખ્યાન ૥ સકળ પદારથ પામિયે ૥ ન્ને સાંભ-
 ણિયે વ્યાખ્યાન ૥ ૮ ૥ જો કથા જાદત્નૂતર સ-
 ની ૥ ને મોઈ ભુવી પ્રેમદા ૥ ૯ ૥ જો કથા પ્રેમે સ-
 ભજે ૥ તે સુખી હોય સર્વદા ૥ ૧૦ ૥ ગાંધર્વ ક-
 ન્યા ક્ષત્રિસ્વામિ ૥ ૧૧ ૥ ગાલ્લવનું ચરિ-
 ત્ર ૥ નારદ ધર્મ સંવાદ સાંભળિ ૥ ૧૨ ૥ થાય
 પવિત્ર ૥ ૧૩ ૥ ગાય શિખે કે સાંભળે ૥ ૧૪ ૥
 વ સુંદર મન ધરે ૥ મહિમા સુણે મૃદાલ-
 સરાનો ૥ તે લવસાગર સ્હેને તરે ૥ ૧૫ ૥ સં-
 વત સત્તર જાઠા વિસ્ત ૥ યૈત્રવદી પાંચ મરવી
 ૥ સુંદર પ્રતાપ હું નથી લ્હેતો ૥ કથાજો પૂર-
 ણ હવિ ૥ ૧૬ ૥ સંવાદ ધર્મ નારદ તણો ૥ સાં-
 ભળે શ્રોતા સુખ લહે ૥ જાલ્યાસ સર્વ જ-
 નોજો કુરવો ૥ વિપ્ર પ્રેમાનંદ કહે ૥ ૧૭ ૥ ૧

(૯૦)

મુદાલશાખ્યાન.

॥ ॥ વળણા ॥ ॥ વિપ્ર પ્રેમાનંદ ॥
ફેણા આ કવિતા છે વૈષ્ણવિરે ॥ ખ્યાન જો પૂર ॥
ણ થયું ॥ શ્રોતા નન બોલો શ્રી હરીરે ॥ ૧૪ ॥
॥ ॥ ઈતિ શ્રી મુદાલશાખ્યાન સંપૂર્ણ ॥

